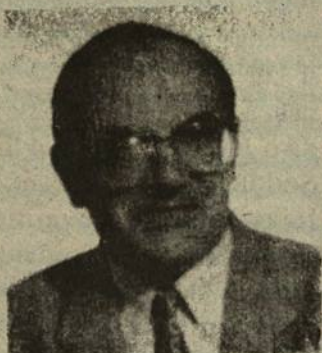

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXXVI 2001 FEBRUARY – VASARIO 6, Nr. 5

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

LIETUVOS KAIMAS TIKISI
EUROPOS SAJUNGOS PARAMOS

Dr. Leonas Milčius
Kovo 11-osios Akto
Signataras

Reikėtų laikyti gera žinia tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo politinės partijos pagaliau sutarė paspartinti priėmimą įstatymų ir kitų teisės aktų, kurie pagreitinėtų mūsų valstybės įstojimą į Vakarų ekonomines bei gynybines struktūras, t.y. į Europos Sąjungą ir NATO. Gera ir kita žinia, kad ir pačioje šalies visuomenėje mažėja griežtų "euroskeptikų" bei jų rėmėjų, manančių, kad Lietuva gali turėti dar kažkokį kitą, išskirtinį trečiąjį kelią, kuris nesikirstų nei su Rytų, nei su Vakarų interesais. Politikoje, kaip ir gyvenime, iliuzijų medis dažniausiai būna bevaisis, tad kuo greičiau sugebama įvertinti realybę ir prie jos prisitaikyti, tuo sparčiau sukuriamas tvirtas pagrindas, aiškesnė tampa ateitis.

Aiškesnį dabartinį visuomenės apsisprendimą tikriausiai lemia dvi priežastys, iš kurių viena yra labiau vidinė, o antroji išorinė.

Vidinė priežastis – užsitęsęs ekonominis nuosmukis

ir jo socialinės pasekmės – skurdas, bedarbystė, nusikaltamumas. Nepaisant dažnos valdančiųjų politinių partijų ir vyriausybių kaitos, įvairių pastangų, vis labiau įsitikinama, kad savo jėgomis ir gebėjimais, matyt, greitai geresnių pokyčių nėra ko tikėtis. Nebent būtų galima viltis iš šalies atsiradusių ir iš esmės naujų, kokybiškesnių valstybės bei viso ūkio valdymo, naujomis finansinėmis ir organizacinėmis galimybėmis, daug efektyvesne kontrole. Visi tai, be abejo, galima būtų sieti tik su Lietuvos įstojimu į Europos Sąjungą ir tada galimomis gerokai didesnėmis kitų šalių investicijomis į valstybės ekonomiką.

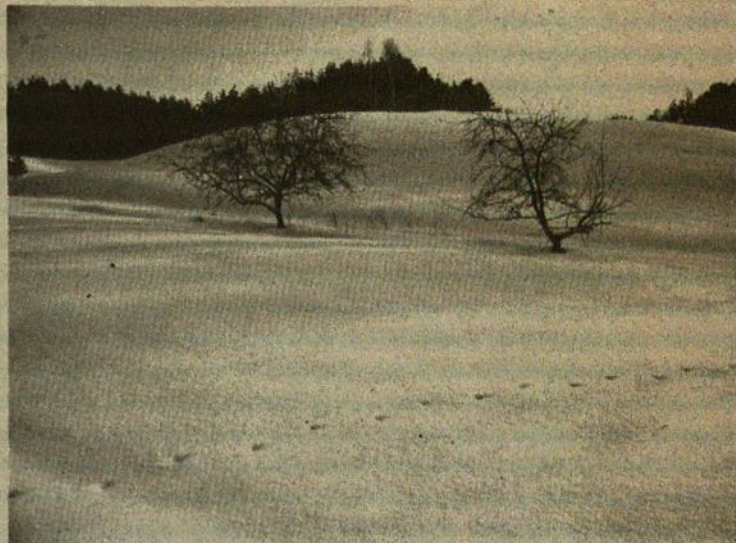
Išorinė priežastis – vis aiškesnis agresyvių, antidemokratiškosios jėgų įsitvirtinimas gretimoje Baltarusijoje, Rusijoje, užsitęsęs beprasmis karas Čėčėnijoje, dar didesnė ūkinė betvarkė ir totalinis skurdas jos valdomoje didžiulėje teritorijoje, kuri tęsiasi nuo Baltijos jūros iki Tolimųjų Rytų pakraščių. Vargu ar kas nors išdrįsta galvoti, kad šioje, per du žemynus išsidėsčiusioje valstybėje, artimiausioje šimtmečio eiliniame žmogui bus sukurtas padorus gyvenimas.

"Lietuvoje žmonių tikrai nėra per daug, o ir sava duona skani, kad tik jos sočiai būtų."

Taigi, didelio pasirinkimo mums lyg ir nėra. Viskas atrodo šiek tiek kitaip, žvel-

giant iš kaimo, kaip žemės ūkio produkcijos gamintojo, turinčio savas tradicijas, savus įpročius ir nuomonę pozicijos. Būtume neteisūs, imdami teigti, kad mūsų žemdirbių gaminama produkcija prasta, kad ji niekam nereikalinga, kad kaime ir taip yra per daug žmonių. Lietuvoje žmonių tikrai nėra per daug, o ir sava duona skani, kad tik jos sočiai būtų. Be abejo, kad daug ką galime gaminti pigiau, daugiau ir tokios kokybės, kad ne tik mums, bet ir išlepusiam europiečiui būtų sveika bei gardu. Tai pasiekti nėra lengva, bet įmanoma, jei to tik norėsime. O norint, talkininkus ir paramą tikslui pasiekti tikrai galima rasti.

Dabartinė Lietuvos kaimo padėtis yra visapusiškai sunki. Neišbridęs iš vienos reformos – žemės grąžinimo, dalijimo, perdalijimo, daugiau stichiško nei valstybiškai parengto turto privatizavimo, visiškai neturėdamas lėšų gamybai plėsti, jai modernizuoti, metai iš metų negaudamas pinigų už parduotą produkciją, žemės ūkyje dirbantis kaimietis, lyg turtinčiausias bankininkas, tiesiog yra priverstas būti beprocentiniu perdirbamosios pramonės ir prekybininkų kreditoriumi. Prie viso to, kaimui abejingi politikai primeta dar vieną galvosūkį – kaip neseniai savo ūkį sutvėrusiam kaimiečiui, įsiterpti tarp nepaprastai stipraus ir gerai remiamo Vokietijos ar Danijos ūkininko, kaip padaryti, kad jo obuoliai ar svogūnai būtų

Vilnius, Sapieginė

Algimanto Žiziūno nuotrauka

taip pat noriai perkami, kaip ir atvežtiniai iš Lenkijos, arba Ispanijos. Tad nenuostabu, kai ne tik Žemaitijos ar Aukštaitijos, bet ir geresnių žemių Suvalkijos ūkininkas atvirai išrėžia: "Eikite jūs balon su ta Europos Sąjunga, nebus tenai mums vietos!"

O vieta yra. Ir kelias ten nueiti tiesiamas. Iš pradžių gal ne toks platus ir lygus, kokio norėtume, bet vis tik užsikabinti galima. Tai SAPARD programa. Ši, plačiausiai vartojamą programą pavadiname, sudaro viso programos pavadinimo (The Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development) pirmosios raidės anglų kalba. Lietuvoje ši programa žinoma, kaip Specialioji paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai programa. Pagal šią programą Europos Sąjunga Lietuvai skirtų 520 mln. eurų, numatydamas kas metai skirti beveik po 30 milijonų eurų (tai sudarytų apie 125 mln. litų arba daugiau kaip 31 mln. USD) Taip ES remtų narystei į ES besirengiančios šalies ūkininkus, padėtų jiems modernizuoti savo ūkius, kad galėtų tapti konkurencingais partneriais žemės ūkio produktais prisotintoje Vakarų rinkoje.

"... SAPARD ... - tai ekonomiškai stipraus žemės ūkio ir ūkininko kūrimo programa, tad ji skiriama tik tiems, kurie žino ko nori ir yra visapusiškai pasirengę siekti šio tikslo..."

Tiesa, pinigai nebus dalijami greitai ir lengvai, kaip kai kam norėtųsi. Ir tai suprantama, nes SAPARD programa nėra kažkokia tai socialinė programa ar gelbėjimosi ratas skurstančiam kaimiečiui. Tai – ekonomiškai stipraus žemės ūkio ir ūkininko kūrimo programa,

tad ji skiriama tik tiems, kurie žino ko nori ir yra visapusiškai pasirengę siekti šio tikslo. Dar daugiau, SAPARD programos tiekėjai visiškai nelinkę rizikuoti, tad numatyti griežti pretendentių į šią paramą atrinkimo ir vėlesnės kontrolės mechanizmai, netgi pačios valstybės pasirengimas, sugebėjimas tokią programą vykdyti. Todėl iki šiol nėra viena valstybė – kandidatė į ES narius numatytų pinigų pagal SAPARD programą dar nėra gavusi.

Šie metai Lietuvai, matyt, tikrai bus konkrečių darbų ir finansinės paramos metai, nes Žemės ūkio ministerijoje, apskrityse praktiškai atlikti visi parengiamieji darbai. Programos parengiamiesiems darbams derinti, lėšoms skirstyti ir kontroliuoti prie Žemės ūkio ministerijos įkurta Nacionalinė mokėjimo agentūra, turinti savo struktūrinius padalinius visose apskrityse. Šios agentūros specialistai viename ar kitame rajone nuolat aiškina ūkininkams, kokia tvarka ES teikiama parama bus gaunama ir kokius dokumentus, projektus tam reikia parengti.

Pagal SAPARD programą numatomos penkios paramos kryptys. Tai: "Investicijos į pirmą žemės ūkio gamybą", "Žemės ūkio ir žuvininkystės produktų perdirbimo ir marketingo tobulinimas", "Ekonominės veiklos plėtra ir alternatyvių pajamų skatinimas", "Kaimo infrastruktūros tobulinimas" ir "Profesinis mokymas". Pavyzdžiui, pagal pirmąją kryptį ūkininkams numatoma kompensuoti net 45 proc. investicinių išlaidų. Jauniems ūkininkams (iki 40 metų amžiaus) ir ūkininkams, užsiimančioms ekologine žemdirbyste arba

Vincas Mykolaičio Putino tėviškė

Dalia Puškorienės nuotrauka

(nukelta į 6 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• PARYŽIUJE VYKS LIETUVOS IR PRANCŪZIJOS SAUGUMO KONSULTACIJOS

Vilnius, vasario 3 d. (BNS). Lietuvos užsienio reikalų viceministras, vyriausiasis Lietuvos integracijos į NATO koordinadorius Giedrius Čekuolis išvyksta į Prancūziją. G. Čekuolis dalyvaus dvišalėse politinėse saugumo konsultacijose su Prancūzijos užsienio reikalų ministerijos Saugumo reikalų direktoriumi Gerard Araud. Pirmadienį prasidėsiančios konsultacijos truks dvi dienas, pranešė URM Spaudos skyrius. Susitikime G. Čekuolis ir G. Araud aptars NATO plėtros perspektyvas, pasikeis nuomonėmis apie Lietuvos galimybes tapti Aljanso nare jau artimiausiame viršūnių susitikime Prahoje 2002 metais.

• LIETUVĄ PASIEKĖ KVIETIMAS Į OLIMPIADĄ

Vilnius, vasario 3 d. (BNS). Lietuvos tautiniam olimpiniam komitetui (LTOK) penktadienį įteiktas oficialus kvietimas dalyvauti 2002 metų Salt Lake City žiemos olimpinėse žaidynėse, kurios prasidės lygiai po metų. Pasak dienraščių, oficialų kvietimą į žaidynes JAV LTOK prezidentas Artūras Poviliūnas atidavė olimpinei slidinėjimo čempionei Vidai Vencienei - būsimajai Lietuvos olimpinės misijos vadovei. Teisę dalyvauti žaidynėse jau turi ledo šokėjai Margarita Drobiazko ir Povilas Vanagas bei slidininkas Ričardas Panavas. Tačiau Lietuvos delegacija turėtų būti kur kas gausesnė, kai pasibaigs visos atrankos varžybos.

• PAVASARĮ TURĖTŲ BŪTI SKELBIAMOS PAVARDĖS ASMENŲ, NEPRANEŠUSIŲ APIE SAVO RYŠIUS SU SOVIETŲ SAUGUMU

Vilnius, vasario 3 d. (BNS). Biuletenis "Valstybės žinios" ne anksčiau kaip vėlyvą pavasarį pradės spausdinti pavardes tų asmenų, kurie specialiai komisijai neprisipažino apie savo buvusį bendradarbiavimą su sovietiniu saugumu. Šiuo metu komisija tikrina beveik pusantro tūkstančio prisipažinusiujų bylas, rašo dienraštis "Kauno diena". Praėjusių metų vasarį įsigaliojo įstatymas dėl asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios Sovietų sąjungos specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiujų apsaugos. Šiuo teisės aktu prasidėjo vadinamasis liustracijos procesas. Iš Valstybės saugumo departamento bei kitų institucijų atstovų sudaryta speciali komisija minėtam įstatymui įgyvendinti priiminėjo prisipažinimus iš tų asmenų, kurie sovietinės okupacijos metais bendradarbiavo su specialiosiomis struktūromis. Iki rugpjūčio 5 dienos, kai baigėsi įstatymo numatytas terminas prisipažinti, komisijai prisistatė beveik 1,5 tūkst. Lietuvos piliečių. Nuo to laiko komisija susitikinėja su prisipažinusiais, apklausia juos, susipažįsta su jų bylomis. Tikimasi, kad apklausa baigsis kovo-balandžio mėnesiais. Tuomet bus rengiamasi paskelbti neprisipažinusiujų pavardės. Komisija kol kas neturi patikimų duomenų, kiek Lietuvos piliečių per 50 okupacijos metų bendradarbiavo su KGB ir kitomis saugumo institucijomis. "Sąlygiškai galima teigti, kad tokių buvo apie 30 tūkst. Tačiau tikslus skaičius galėsime žinoti tik tuomet, kai visos bendradarbiavusiųjų bylos bus atvežtos iš Rusijos. Kada nors tai gali atsitikti", sakė vienas komisijos narių, Valstybės saugumo departamento pareigūnas Rimas Martinkėnas. Tačiau tai nereiškia, kad visos bendradarbiavusiųjų pavardės bus paskelbtos. Mat per nepriklausomybės metus daug kas pasikeitė. Dar 1990 metais nemažai buvusių saugumiečių išvažiavo iš Lietuvos, dalis per tuos vienuolika metų mirė.

• SEIMO PIRMININKAS ŠAUKS NEEILINĘ PARLAMENTO SESIJĄ

Vilnius, sausio 31 d. (BNS). Vasario 20 - kovo 3 dienomis šaukiamoje neeilinėje Seimo sesijoje bus svarstomi prioritetiniai įstatymai, susiję su Lietuvos pasirodymu įstoti į Europos Sąjungą. Tai nuspręsta trečiadienį įvyksiančiame Seimo pirmininko Artūro Paulausko susitikime su valdančiosios koalicijos frakcijų vadovais. Kaip BNS sakė Naujosios sąjungos frakcijos seniūnas Gediminas Jakavonis, šioje sesijoje gali būti pateikti ir Konstitucijos pataisų projektai dėl žemės ūkio paskirties žemės pardavimo užsieniečiams. Praėjusią savaitę pasibaigusioje neeilinėje sesijoje Seimas priėmė nutarimą, kuriuo išpareigojo paspartinti integracijai į ES reikalingų teisės aktų priėmimą.

(BNS ir kitais žinias siunčia Lietuvos Grįžimo į Tėvynę Informacijos Centras <http://www.lgitic.lt/>)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Sausio 17 d. Irako diktatorius Saddam Hussein pasakė per valstybinę televiziją ilgą kalbą, paminėdamas Persų įlankos karo 10 metų sukaktį. Kalbėtojas visai neminėjo Kuveito, kurį Irakas užpuolė, pavadindamas nepriklausoma emirata, turtingą savo naftos šaltiniais, 19-ta Irako provincija. Kalba užtruko 25 minutes. Diktatorius, vadinamas dabar prezidentu, visai neminėjo tarptautinių ekonominių sankcijų, kurios labai pakenkė valstybės 23 milijonams gyventojų. Jis pabrėžė savo vyriausybės kilumą ir didžiadvasiškumą, nes jis parašė Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui Kofi Annan laišką, kuris prašo perduoti 95 milijonus dolerių "paremti Amerikos vargšus". Tuos pinigus Jungtinės Tautos perkels iš fondo,

SADDAM NARSIAI ŠNEKA

kurį tvarko JT, leisdamas dalį už naftą gaunamų pinigų maistui ir vaistams Irakui pirkti. Prezidentas savo kalboje pabrėžė, kad tie žmonės, kurie pasirinko savo globėjų "šetoną" pakėlė ginklą prieš tuos, kurie gynė teisingumą.

Irako valdovu Saddam Hussein tapo prieš 22 metus. Per 10 metų jis nebuvo išvykęs iš savo krašto, nesibičiuliavo su kitų arabų šalių vadovais, gerokai aptvarkė viduje opoziciją ir vadovavo dviem konfliktams. Daug nuostolių patirta kare su Iranu ir "dykumos kare" su JAV vadovaujama koalicija. Nors savo kalboje diktatorius minėjo, kad Irako priešai iki pasaulio pabaigos neš gėdos ir pralaimėjimo ženklą, neutralūs stebėtojai mano, kad valstybė jau 10 metų neša sunkius socialinius ir ekonominius sunkumus. Sausio 16 d. kalbą pasakė ir Irako vicepremieras Tariq Aziz. Jis pabrėžė, kad Kuveitas buvo tarptautinio samoklslo prieš Iraką narys ir Irakas turėjo ginti savo nepriklausomybę ir savo valstybinius interesus.

Kuveito užsienio reikalų ministras, išgirdęs Irako vadovų pareiškimus, aplankė

New Yorke JT Saugumo tarybos pastoviųjų narių ambasadorius ir pareiškė savo vyriausybės susirūpinimą. Galimas daiktas, kad Irakas vėl planuoja pakartoti savo 1990 metų rugpjūčio 2 d. puolimą, pareiškė Kuveito ministras. Neseniai Bagdade įvyko didžiulis kariuomenės paradas, matėsi nauji tankai ir kiti šarvuočiai, pravažiavo nematytos raketos, praskrido karo lėktuvai. Paradą priėmė Saddam Hussein, rankoje laikydamas šautuvą ir rūkydamas iš Kubos atsiųstą cigarą. Daugelis pasaulio valstybių pradeda legalią ir slaptą prekybą su Iraku ir nesirūpina siųsti į tą šalį tarptautinius inspektorius, kurie sektų tos šalies ginklų pramonės veiklą. Patys Irako gyventojai, kurie privalo maisto produktus: ryžius, miltus, pieną, pupeles ir valgomą aliejų pirkti su kortelėmis nedideliais kiekiais kiekvienam gyventojui, didžiuojasi Irako ištverme ir palaiko savo prezidentą. Galimas daiktas, kad Irakas slapta gamina biologinius, cheminius ginklus ir neleidžia tame regione įvesti taikos ir pastovumo.

Keliais sakiniiais

• Popiežius Jonas Paulius II pasakė Vatikane akredituotiems diplomatams, kurių yra 172, kad žmogaus savanaudiškumas yra šaknis, iš kurios kyla visi karai, socialinis neteisingumas ir ekologinės nelaimės. Sausio 13 pareiškime popiežius pabrėžė, kad visos negerovės pranyktų, jei pasaulio galingieji elgtųsi su visais žmonėmis kaip su savo broliais ir seserimis. Jis pagyrė diplomatus, kad jie veikia, bando dirbti, kad pasaulyje būtų tvarka, lygybė ir taika. Kalbėdamas apie Palestiną ir Izraelį popiežius sakė, kad atėjo laikas grįžti prie tarptautinių įstatymų gerbimo, įstatymų, kurie neleidžia laikyti jėga užimtos teritorijos, neleidžia paneigti laisvo apsisprendimo teisės, įsako gerbti Jungtinių Tautų organizacijos ir Ženevos konvencijų nutarimus. Kol to nebus, kalbėjo popiežius, tol bus smurto veiksmai, kuriuos bus vis sunkiau kontroliuoti. Kalbėtojas išreiškė viltį, kad abiejų Korėjų dialogas toliau ves į taiką, tačiau jam dar daug skausmo sukelia Afrikos konfliktai, Sudane, Alžyre. Jis pasmerkė ir Ispanijos baskų teroro veiksmus ir krikščionių kančias

Indonezijoje.

• Valstybės sekretoriumi pakviestas gen. Colin Powell paskelbė savo pajamas. Jis pripažino, kad kviečiamas pasakyti kalbas biznio korporacijų, universitetų ar įvairių organizacijų susirinkimuose, jis už kiekvieną prakalbą gaudavo 59,000 dolerių. Per mėnesį tokių kalbų vidutiniškai būdavo po 8 ar 10. Tokiu būdu kalbėtojas susikrovė 27 milijonų dol. sutaupas.

• Izraelio-Palestinos vadovybės derybos dėl taikos nedavė vaisių. Izraelyje prasidėjo rinkiminė kampanija. Sakoma, kad vasario 6 d. rinkimus gali laimėti dešiniųjų Likud partijos vadovas Ariel Sharon. Pareigas palikdamas JAV prez. B. Clinton spaudė palestiniečius, kad jie atsikvėptų "sugrįžimo teisės". Palestiniečiai, kurių daugiau kaip trys milijonai gyvena įvairių arabų šalių stovylose, reikalauja teisės sugrįžti į savo tėvų ir senelių namus. Izraelis to bijo, nes galėtų įvykti, kad arabų tose žemėse būtų daugiau kaip žydų. Palestinos vadovybė sušaudė du palestiniečius, nes jie buvę Izraelio šnipai ir kolaborantai.

• Sausio 16 d. Kongo

valstybės prezidentas Laurent Kabila buvo nušautas savo patikimo sargybinio prezidento rūmuose sostinėje Kinšasa. Įvairūs pranešimai nustatė, kad jis buvo užpuolko sunkiai sužeistas, išvežtas į ligoninę, kurioje mirė. Šalies vadovybė tuoj perėmė prezidento sūnus Joseph Kabila, Kongo kariuomenės vadas. Žuvęs Kongo prezidentas, pats ilgą laiką sukilėlis, paėmė valdžią Kongo 1997 metais, pašalinęs tuometinį diktatorių Mobutu Sese Seko. Tuomet Kongas dar buvo vadinamas Zaire. Naujoji Kongo valdžia paskelbė gedulo dienas.

• Popiežius Jonas Paulius II vizituos Ukrainą birželio 23-27 dienomis. Jis aplankys Kijevą ir Lviv miestą vakarinėje Ukrainoje, kur gyvena daugiau katalikų.

• Filipinuose vyksta prezidento Joseph Estrada priešinkų demonstracijos, kurios reikalauja pašalinti jį iš prezidento vietos. Jis grobęs valdžios pinigus.

• Sausio 18 naujasis prezidentas George W. Bush prie Lincolno paminklo Washingtone pasakė kalbą, kurioje žadėjo atnešti į Amerikos vyriausybę "šviežią pradžią". Jis daug žadėjęs (Nukelta į 3 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• NATO SPECIALISTŲ KOMANDA VERTINS LIETUVOS PASIRENGIMĄ NARYS- TEI ALJANSE

Vilnius, sausio 30 d. (BNS). Antradienį į Lietuvą atvyksta aukštų NATO pareigūnų ir specialistų grupė, kuri atsakinga už Lietuvos pasirengimo narystei Aljanse įvertinimą. 25 pareigūnų ir specialistų grupė Lietuvoje lankysis iki vasario 2 dienos. Kaip informavo Krašto apsaugos ministerija, tai darbinis vizitas, kurio metu NATO pareigūnai kalbės su Krašto apsaugos, Užsienio reikalų, Finansų ir Ūkio ministerijų bei Valstybės saugumo departamento pareigūnais. Lietuvos pasirengimas narystei bus vertinamas pagal politinius, karinius, teisinius, ekonominius, socialinius bei kitus kriterijus. Pasak KAM, šių NATO specialistų tyrimo išvados turės didelę reikšmę svarstant Lietuvos narystės klausimą per 2002 metų NATO viršūnių susitikimą.

• KANDIDATĖMS Į ES SVARBUS POLIT- INIS IR EKONOMINIS STABILUMAS, TEIGIA EK ATSTOVAS

Vilnius, vasario 1 d. (BNS). Europos Komisijos (EK) plėtros įgaliotinis Gunteris Verheugenas (Gunteris Ferhoigenas) susitikime su Lietuvos premjeru Rolandu Paksu pabrėžė, kad viena svarbiausių sąlygų, keliamų šalims kandidatėms, yra jų politinis ir ekonominis stabilumas. Kaip pranešė Vyriausybės spaudos tarnyba, neformalioje aplinkoje buvo išsamiai aptartos Lietuvos integracijos į Europos Sąjungą (ES) perspektyvos ir euroderybų eiga. EK atstovas pabrėžė, kad šalia kitų kriterijų, pagal kuriuos sprendžiamas šalies kandidatės pasirengimas narystei, yra svarbus jų politinis ir ekonominis stabilumas. "Politisinis stabilumas užtikrina ir ekonominį, o tai reiškia, kad šalis yra pakankamai demokratiška", sakė G. Verheugenas. 35 proc. Europos Sąjungos (ES) valstybių gyventojų pritaria Lietuvos priėmimui į šią organizaciją, tačiau 38 proc. tam prieštarauja paskelbė savaitraštis "Veidas", remdamasis "Eurobarometro" viešosios nuomonės tyrimo duomenimis.

• VILNIUJE ATIDARYTA ŽYMIAM SMUIKININKUI JASCHA HEIFETZ SKIRTA PARODA

Vilnius, vasario 2 d. (BNS). Lietuvos archyvuose aptikti unikalūs dokumentais ištaisys klaidas užsienio enciklopedijose, kur rašoma jog "amžiaus smuikininkas" Jascha Heifetzas. Lietuvos istorikų ir Vilniaus Gaono valstybinio žydų muziejaus bendradarbių Lietuvos archyvuose aptikti unikalūs dokumentai ketvirtadienį pristatyti visuomenei parodoje "J. Heifetzas ir Vilnius". Ekspozicijos atidaryme kalbėjęs Lietuvos kamerinio orkestro vadovas Saulius Sondeckis, sakė, kad "pateiktoji medžiaga pašalins "baltą dėmę", ir J. Heifetzo biografijos bruožai įgaus kitokį skambesį, didžiai pasitarnaus Lietuvos kultūrai ir jos ateities planams". Parodoje eksponuojamos įrašų Vilniaus metrikacijos knygoje apie J. Heifetzo gimimą 1901 metais, recenzijų apie pirmuosius jo koncertus 1907-aisiais bei gastroles vėlesniais metais kopijos. Sis renginys yra vienas iš daugelio "Vilniaus smuiko dienų" renginių, skirtų žymaus Vilniuje gimusio smuikininko 100-osioms gimimo metinėms paminėti.

(BNS ir kitais žinias siunčia Lietuvos Grįžimo į Tėvynę
Informacijos Centras <http://www.lgitic.lt/>)

Juozas Žygas

O kai kurie, atrodo, iš vis nėra verti! Praeityje atsiprašymai nebuvo madoje. Bet po praėjusio karo, ypač esant dabartiniam popiežiui, kuris beveik po visą pasaulį keliavo, ir daugelyje lankytų vietų atsiprašinėjo, išpopuliarėjo. Atsiprašymai, manau, prasidėjo su žydų kaltinimais katalikų bažnyčiai ir ypač Vatikanui, kurį jie kaltino, kad neužtenkamai žydus gynė. Ir nepasmerkė jų persėkiojimo. Tad popiežius, bažnyčios vardu, daugelyje vietų žydų atsiprašinėjo.

Paskui tie atsiprašymai išplito. Buvo atsiprašyta už savo laikų pasmerkimo M. Koperniko, kuris išėjo prieš Ptolomėjaus teoriją, pagal kurią žemė buvo visatos centras. M. Kopernikas įrodė, kad žemė sukasi apie savo ašį ir apie saulę. O tokia mąstysena, pagal ano laiko samprotą, buvo griaunanti ir priešinga pasaulio sukūrimo tezei. Buvo atšauktas vienuolio Savonarola Girolamo sudeginimas Florencijoje 1498m. Kadangi jis savo pamoksluose kėlė popiežiaus Aleksandro VI-to nemoralų gyvenimą. Jis buvo popiežiaus ekskomunikuotas. Tačiau nežinia kodėl,

amerikiečiams prieš rinkimus ir savo pažadus išpildysias. Tą pačią dieną buvęs prez. B. Clinton atsiveikino iš Baltųjų Rūmų su tauta ir dar sykį suminėjo, kiek gero jis padarė valstybei. Jis labai esąs dėkingas amerikiečiams, kad jam buvo leista, kaip ir prez. Franklin Rooseveltui, tarnauti tautai du terminus.

• Kinijoje mirė paskutinis katalikų vyskupas paskirtas dar Vatikanui. Jis buvo 92 metų amžiaus, veikęs kaip Wanxian vyskupas Matthias Duan Yinming ir pripažintas komunistinės valdžios.

• Brazilijos prezidentas Fernando Cardoso paskelbė, kad jis nominavo Nobelio taikos premijai kandidatą, katalikų vyskupų suorganizuotai Vaikų Pastorizacijos komisijai, kuri gelbėjo iš skurdo ir skriaudų Brazilijos vaikus, parūpindama jiems maistą ir medicinos patarnavimus.

• Europos valstybėse pasklido žinia, kad daug kareivių, buvusių Balkanuose, susirgo vėžiu nuo

IR ATSIPRAŠYMU NE VISI VIENODAI VERTII

prieš sudeginimą ekskomunika buvo nuimta. Popiežiaus lankymosi metu Karibų salose, atsiprašė juodžių už vergiją ir jų skriaudas. Lankydamasis Prancūzijoje, atsiprašė hugenotų (Prancūzijos protestantai XVI a., Kalvyno sekėjai) už jų patirtas skriaudas ir persekiojimus.

Tačiau besilankydamas Lietuvoje, užmiršo atsiprašyti už Kryžiaus karus, kuriuos popiežiai skelbdavo ir, kurie tęsėsi apie 150 metų! Kaip tik Kryžiuočių ordino būklė pasunkėdavo, popiežiai skelbė Kryžiaus karus. Dalyviams buvo teikiami tokie pat atlydai, kaip buvo duodami tiems, kurie vyko Jeruzalės atkovoti. O Europoje, prieš lietuvius vedami Kryžiaus karai, buvo pagrindinė Kryžiuočių ordino stiprybė, nes juos paskelbus, ordinui plaukė pinigai ir savanoriai kariai. Nes už pralietą pagonių kraują, buvo iškilmingai pakeliami į riterius. O tais laikais, tai buvo labai didelė garbė. Su šiuo reikalu plačiau susipažinus, galima prileisti, kad popiežius galėjo ir nežinoti. Nes ir lietuviai istorikai, kurie rašė Lietuvos istorijas, atrodo, kad apie tai beveik nieko nežinojo. Pervardčius 3 Lietuvos istorijas, beveik nieko apie tai neradau! Jeigu rengčiau diplomatinį darbą, tai prie tų

3-jų istorijų nesustočiau. Nes dar berods 4-rias turiu. Be to, manau, kad apie tai buvo "AIDUOSE" straipsniai. Bet, negi dabar imsi 30-ties metų komplektus vartyti.

Bėda ir yra, kad variant istoriją, joje istorijos duomenų negalima rasti. Nes dažniausiai, pagrindu imta tai, ką lenkai apie mus rašė. Manau, kad negeresnę padėtis ir ateityje bus. Nes ir dabartinę istoriją, dėl šventos ramybės, ne visuomet teisingai parašo. O tie iškreipti duomenys po keliasdešimt metų – tai jau bus nepajudinami faktai! Mes ir dabar matome, kas jau vyksta su birželio 23 dienos sukilimu, kuomet dar yra daugybė gyvų liūdininkų. Bet viršų jau ima klastotė – nes taip patogiau! Be to, nenorima pikdyti tų, kurie garsiai rėkia. Galbūt dėl to ir nenorima popiežių minėti, kurie Kryžiaus karus skelbė. Nors ir yra sakoma, kad – "Tyla yra gera byla". Bet tai turbūt yra išlikę iš baudžiavos laikų. Kuomet nereikėjo matyti, žinoti ar kalbėti apie tai, ką ponai darė. Bet dabar, kuomet baudžiavos nebėra, tai valdančiųjų darbus ir žingsnius reikia sekti, juos matyti. Ir jeigu nevykusiai dirba – tai ir į spaudą iškelti. Prez. H. Truman yra pasakęs: – "Kam karštis nepatinka – turi iš virtuvės išeiti".

Keliais sakiniiais...atkelta iš 2 psl.

amerikiečių silpnos radiacijos urano šaudmenų, kuriuos naudojo NATO daliniuose veikė karo lėktuvai. Tie šoviniai turėję galingą pramušimo jėgą prieš tankus, pastatus ir kitus taikinius. Vokietijos radiacijos specialistai tyrinėjo Sarajevo priemiestyje naudotas silpnos radiacijos bombas ir paskelbė, kad spinduliavimas iš ten naudotų bombų buvo nepavojingas žmonių sveikatai.

• Kanadoje iš pareigų pasitraukė Kvebeko premjeras Lucien Bouchard. Jis ilgai vadovavo suverenumo siekiančiai prancūzų partijai. Jis atsiprašė savo partijos, kad viltys atsiskirti nuo Kanados ir įsteigti savo nepriklausomą valstybę labai sumažėjo. Daug pakenkė ir gandai, kad separatistai nemėgsta Kanados federacijos. Prancūzų vadu nutaręs būti Yves Michaud pasakęs, jog "atrodo, žydai yra įsitikinę, kad tik jie vieninteliai pasaulyje yra kentėję žmonijos istorijoje". Tas pareiškimas sukskalde prancūzų partiją.

• Kinijoje netikėtai apsilankė Šiaurinės Korėjos vadovas Kim Jong Il. Jis atvyko specialiu traukiniu į Šanghajų, kurio meras jį iškilmingai priėmė. Spėjama, jog komunistinės Korėjos vadovas prašė Kinijos vadų patarimų, ko galima laukti iš pasikeitusios JAV vyriausybės ir kaip jam laikytis.

• Belgijoje susikūrė tarptautinis specialistų komitetas, kuris pažadėjo šiais metais iškelti iš jūros dugno Rusijos povandeninį laivą "Kursk". Darbai prasidės balandžio mėnesį, o rugpjūčio mėn. laivas su visais žuvusiais įgulos nariais, su atominiais varikliais ir raketomis bus jau Murmanskos uoste.

• Sausio 14 d. buvo perrinktas Portugalijos prezidentas Jorge Sampaio, jau tarnavęs penkerius metus. Laimėjimo džiaugsmą kiek sumažino labai menkas balsavimo procentas, apie pusę registruotų balsuotojų.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 26-asis Seimas

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 26-asis Seimas, įvykęs 2000m. spalio mėn. 27-29 dienomis Čikagoje, Balzeko muziejaus patalpose, jau praeityje, tačiau DIRVOS puslapiuose nebuvo aprašytas, o tik paminėti skelbimai, skyrių veiklos pranešimai, priimtieji Seimo nutarimai. Manau, kad nedalyvavusiems tautinės sąjungos nariams bei DIRVOS skaitytojams būtų įdomu susipažinti su visa Tautinės Sąjungos Seimo programa.

Seimo išvakarėse, penktadienio vakare ALTS-gos Čikagos skyrius vadovaujamas energingos skyriaus pirm. Matildos Marcinkienės ir jos valdybos narių surengė gražias vaišes tautinės sąjungos atstovams atvykusiems iš Bostono, Clevelando, Čikagos apylinkės skyrių, Detroito, Los Angeles ir St. Petersburgo maloniam susitikimui ir pavakarojimui.

Šeštadienį, spalio mėn. 28 d. 10 val. ryto Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus patalpose buvo pradėtas seimas iškilmingu posėdžiu. Seimą atidarė tautinės sąjungos Čikagos skyriaus pirmininkė Matilda Marcinkienė. Pasveikinus garbės svečius ir seimo atstovus pakvietė sąjungos pirmininką Petrą Buchą tarti žodį. Petras Buchas pasidžiaugė, kad į seimą atvyko gražus skaičius seimo atstovų ir palinkėjo seimui būti darbingam. Į garbės prezidiumą pakvietė garbės konsulą Vaclovą Kleizą, Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininką Gediminą Sakalniką, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininką Saulių Kuprį, Šaulių sąjungos pirmininką Mykolą Abarių, seimo pagrindinį paskaitininką inž. Joną Jurkūną ir tautinės sąjungos vicepirmininką inž. Vaclovą Mažeiką.

Tolimesnę posėdžio programą vedė inž. Vaclovas Mažeika. Iškviesti solistai Margarita ir Vaclovas Monka sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus. Padėklamuota keleta pritaikytų poeto Bernardo Brazdžionio posmelių, buvo prisiminti ir pagerbti per paskutiniuosius dvejus metus 19 sąjungos nariai iškeliavusių į Amžinybę.

Sekė sveikinimai žodžiu ir raštu. Kalbėtojai kėlė tautinės sąjungos reikšmę Lietuviškoje veikloje, linkėdami geros sėkmės tolimesnėje veikloje.

Pagrindinis seimo pas-

kaitininkas, sąjungos garbės narys, buvęs sąjungos pirmininkas inž. Jonas Jurkūnas savo gerai parengtoje ir įdomioje kalboje – "Šiandieniniai sūkuriai ir žingsniai į ateitį" apžvelgė įvairias neigiamas apraiškas arba sūkurius, kurie dabar vyksta Lietuvoje. Noras mažinti lėšas skiriamas kariuomenei kenkia Lietuvos pastangoms tapti NATO nare. Kokį tikslą turėjo Vilniaus universiteto rektorius, taip nekorektiškai išsireikšdamas prieš Amerikos lietuvių, užmiršdamas ar nenorėdamas pripažinti to, ką išeivija atliko ir atlieka, padėdama Lietuvai materialiai ir politiškai? Sparčiai vykstanti jaunų žmonių emigracija iš Lietuvos skaudžiai retina mūsų tautą ir neša didelių nuostolių tautos gyvastinumui. Bendrai imant pasireiškiančios tendencijos tautiškumą bei patriotiškumą žeminti, o kosmopolitiškumą skiepyti mūsų mažai tautai nieko gero nežada. Toliau nagrinėja ką tautinė sąjunga turėtų daryti, kad jos veikla nemažėtų? Davė konkrečių pasiūlymų, kaip skyriai galėtų papildyti savo gretas ir pagyventi veiklą, pakviečiant jaunesnių žmonių tapti tautinės sąjungos nariais, ypač kreipiant dėmesį į naujai atvykusius iš Lietuvos.

Po paskaitos susirinkusieji, nuoširdžiais plojimais, dėkojo paskaitininkui ir atsistojimu jį pagerbė.

Po pietų pertraukos įvyko darbo posėdis Nr. 1

Į Seimo darbo prezidiumą pakviesti: Rūta Sakienė pirmininke, Mykolas Abarius ir Juozas Šulaitis nariais. Į sekretoriatą Vytautas Girnius ir Liucija Mažeikienė. Spaudos atstovai dr. Jonas Jasaitis ir Zuzana Juškevičienė. Į nutarimų komisiją Romas Veitas, Antanas Juodvalkis ir Antanas Mažeika.

Pakviestas svečias iš Lietuvos, Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininkas dr. Gediminas Sakalnikas. Svečias supažindino seimo dalyvius su tautininkų veikla Lietuvoje, jų suskilimą ir visišką pralaimėjimą Lietuvos Seimo rinkimuose. Tačiau vilties tautininkai nėra praradę, žadą pagyventi veiklą, lankydami skyrius, pritraukti daugiau jaunesnių ir pasirinkti partnerius, su kuriais, sudarius koaliciją, būtų galima vesti savo atstovus į Seimą.

Po paskaitos vyko diskusijos.

Sekė sąjungos veiklos pranešimai. Pirmasis pranešimą padarė ALT s-gos pirmininkas Petras Buchas. Dvejų metų veiklos pranešime pirmininkas išvardijo atliktus darbus, rengtus minėjimus, skyrių lankymus, santykius su Lietuvos tautininkų sąjunga ir jai pagelba.

Sekė išdininko Oskaro Kremerio, Kontrolės komisijos ir Garbės teismo Antano Mažeikos pranešimai.

Po pranešimų vyko diskusijos ir pranešimų tvirtinimas.

Vakare vyko Banketas Balzeko muziejaus Gintaro salėje. Gražiai papuoštoje salėje dalyvavo daugiau kaip 130 svečių. Meninę programą atliko Stasės Jagminienės ansamblis. Graži muzika, linksmos patriotinės dainos, kurias net ir svečiai smagiai dainavo, sudarė puikią, pakilią nuotaiką.

Sekmadienio rytą 9 val., Tėvų jėzuitų koplyčioje, šv. Mišias atnašavo kunigas R. Gudelis. Pasimeldėme už visus tautinės sąjungos čia Amerikoje, ir Tautininkų sąjungos Lietuvoje gyvus ir mirusius narius. Šv. Mišių metu giedojo solistai Margarita ir Vaclovas Monkai.

Po pamaldų grįžome į Balzeko muziejaus patalpas Darbo posėdžiui Nr. 2

Vyko Tautinės sąjungos skyrių veiklos pranešimai. Prezidiumo pirmininkė Rūta Sakienė pakvietė Bostono skyriaus pirmininką Romą Veitą paskaityti pranešimą. Sekė Clevelando, Čikagos, Detroito, Los Angeles ir St. Petersburgo skyrių pranešimai. (Skyrių pranešimai buvo anksčiau patalpinti DIRVOJE, tad juos nekartojau).

Po pranešimų vyko diskusijos bei pasisakymai.

Seimas po visų kalbų, pranešimų bei jų diskusijų išrinko naują sąjungos valdybą, revizijos komisiją ir garbės teismą. II valdybą: Petrą Buchą pirmininku, Eugenijų Bartkų vicepirmininku, Joną Variakojį vicepirmininku, Oskarą Kremerį išdininku ir Ireną Dirdienę sekretore. Į revizijos komisiją: Gediminą Biskį, Matildą Marcinkienę ir Laimą Simulienę. Į Garbės teismą: Antaną Mažeiką, Vytautą Abraitį ir Vaclovą Mažeiką.

Seimą globojo ir gražiai priėmė tautinės sąjungos Čikagos skyrius, vadovaujamas pirmininkės Ma-

tildos Marcinkienės. Skyriaus valdybą sudaro: Zuzana Juškevičienė, Irena Dirdienė, Kazys Rožanskas ir Kazimieras Maldėnas.

Antanas Mažeika

"Vardan tos Lietuvos
Vienybė težydi"...

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS

26-asis SEIMAS

2000 m. spalio 27, 28 ir 29 dienomis
Balzeko Kultūros Muziejaus patalpose
6500 S. Pulaski Rd. Chicago, IL 60629

LIETUVOS KAIMAS TIKISI EUROPOS SĄJUNGOS PARAMOS (atkelta iš 1 psl.)

ūkininkaujantiems nenašiose žemėse, ši kompensacija sudarys 50 proc. Paramą bus galima gauti ne tik statyboms, naujoms mašinoms, įrenginiams įsigyti, bet taip pat apmokėti už projektus, specialistų konsultacijas. Paramos dydis vienam ūkininkui priklausys nuo pasirinktos gamybos krypties, tačiau ji nebus didesnė kaip 500 - 600 tūkst. litų. Teikiant paramą, pirmenybė bus skiriama kelių ūkininkų kooperuotiems projektams, gamybinių pastatų rekonstrukcijai, jų modernizavimui finansuoti, pirmiausia tų ūkių, kurie užsiima pieno, mėsos, vaisių, daržovių, grūdų gamyba, auginia linus.

Laukiama, kad vien šiais metais pasinaudoti SAPARD programos lengvatomis pareikš norą apie 730 - 800 realių pretendentų. Suprantama, kad už pusę kainos rekonstruoti pastatą, įsigyti naują techniką yra labai patrauklu, bet šiandieniniam Lietuvos ūkininkui surasti ir pirmajai pusei reikalingų lėšų yra nelengva, o pirmiausia reikės visų lėšų, nes tik vėliau valstybė antrąją išlaidų dalį grąžins. Tad tikrai negalima garantuoti, kad ES skiriamos lėšos bus panaudotos greitai ir efektyviai. Negalima pamiršti ir to, kad dalį paramos turės prisiimti ne tik ES, bet ir pati valstybė, t.y. iš tos dalies lėšų, kurią iš valstybės

atgaus ūkininkas, 75 proc. sudarys SAPARD programos lėšos, o 25 proc. - pačios valstybės. Tad ir valstybei iš vargano biudžeto taip pat teks surasti pinigų. Iš kitos pusės, toks išlaidų pasidalijimas visiškai suprantamas, nes taip bus išlaikytas rimtas požiūris, atsakomybė ir kontrolė to ar kito projekto iš visų trijų pusių, kaip paties ūkininko, taip ir iš valstybės bei ES atstovaujančios - Nacionalinės mokėjimo agentūros.

Skeptikas, gerai susipažinęs su visa ES paramos skyrimo tvarka, galėtų priekaištauti, kad, neva, tokia parama galės pasinaudoti ne visi, o tik stiprūs ūkiai. Tokiuose priekaištuose yra tiesos, bet yra ir kita tiesa - SAPARD programa nėra socialinės paramos programa bet kuriam kaimiečiui. SAPARD programos vienintelis tikslas - padėti Lietuvai suformuoti stiprius prekinis ūkininkų ūkius, pertvarkyti ir išplėsti kaimą taip, kad jame kuo daugiau žmonių turėtų darbo ir gamintų tinkamą produkciją. Pritardami tai minčiai, galime tik pagalvoti, kad jeigu prasidėjus Lietuvos žemės ūkio reformai šie tikslai būtų buvę svarbiausi, jau šiandien pusės SAPARD programos nereikėtų. O dabar reikia išsamios ir gerai parengtos paramos, kurios Lietuvos kaimas seniai laukia.

“Western Union” jums

siūlo nemokamą

5 minučių Tarptautinį Telefono Pokalbį*

kad galėtumėt pasikalbėti
su savo artimaisiais.

JAV ir Kanadoje, teiraukitės

1-800-325-6000

www.westernunion.com

** Paslauga negalioja, pervedant pinigus į Kanadą.
Taip pat, pervedant pinigus iš miestų: Boston,
Denver, Raleigh Durham ir Seattle.

Iki kovo 22, 2001, jūs galite pasinaudoti
5-minučių nemokamu telefono
pokalbiu, kiekvieną kartą pervedant
pinigus per Western Union.**
Naudokitės proga paskambinti savo
artimiesiems bet kur pasaulyje.

- 1 Naudokitės Western Union paslauga persiųsti pinigus
į bet kur už Jungtinių Amerikos Valstijų ribų.
- 2 Instrukciją rasite ant kvito.
- 3 Naudokitės proga paskambinti ir bendrauti su savo
artimaisiais.

WESTERN UNION | MONEY TRANSFER®

Greičiausias pinigų persiuntimas visame pasaulyjeSM

* Negalioja kur uždrausta. Sužinoti telefoninio pokalbio taisykles, kreipkitės į Agentą.

© 2000 Western Union Holdings, Inc. Visos salygos išlieka. "Western Union Money Transfer and design" ir "Greičiausias pinigų persiuntimas visame pasaulyje" yra registruota ir/arba naudota JAV ir kitose šalyse. Pinigų pervedimas į užsienį, taip pat į Meksiką. Pinigų keitimo kursas nustatytas Western Union arba Telecomm, įskaitant pervedimo mokesčius. Kainos gali keistis be pranešimo. Telefono paslaugos suteiktos "Voz Pacific Communications Inc." su dabar galiojančiais tarifais.

LATVIJOS NUSLENKANTYS LEDYNAI

Ojars Kalnins

Šis straipsnis buvo išspausdintas "The Baltic Times, 2001m. sausio 11d. Atsižvelgiant į svarbą visų trijų Baltijos šalių, perspausdiname Dirvoje su autoriaus leidimu.

Aš Latvijoje nebuvau prieš 10000 metų, kada ledynai atsitraukinėjo, bet aš galiu įsivaizduoti, kaip aplinka tuomet atrodė. Jokių abejonių, kad stipriai sujaukta. Ledynai turi savitą griovimo, kaitos ir žalojimo būdą, kuris palieka pėdsaką ilgam laikui. Ir vis dėl to nuostabus dalykas apie po-ledyninę žemę yra tai, kiek daug atgyja ledui nuslinkus. Aišku, kad kai kurie augalai ir gyvūnai yra prarandami amžiams, bet taip pat ir atrandami ir nauji. Anksčiau ar vėliau, kontinentinio ledo apvalkalo mirtiniams pančiams nuslinkus, viskas vėl pradeda krebždėti ir trykšti gyvybe.

Esu latvis, gimęs Vokietijoje ir užaugęs Jungtinėje Amerikos Valstijose. Aš visą laiką stengiausi suprasti kokią įtaką padarė sovietų okupacija. Kol dirbau įvairiuose postuose Vašingtone atstovaudamas Latvijai penkiolika metų, po truputį man pradėjo šviesėti. Ir dabar baigiant gyventi pirmus dvylika mėnesių kaip nuolatinis gyventojas Latvijoje, tapo viskas akivaizdu. Ši šalis vėl ką tik išlindo iš po ledyno.

Penkiasdešimt metų, nuo 1940 iki 1990, Latvija buvo užšaldyta Šalto Karo erdvėje ir laike, ir suspausta didžiulio Sovietinės ideologijos ir politikos ledyno svorio. Prieš dešimt metų tas ledynas pagaliau atslūgo, ledas nuslinko, ir Latvija vėl atsigauna. Bet tai ne ta pati Latvija, kuri egzistavo prieš ateinant ledynui. Karas, okupacija ir sovietizacija brangiai atsijė, sunaikindami gyvenimus, turtą ir socialinį pagrindą. Karlio Ulmanio era Latvijoje, kaip ir ankstesnės Caro, Švedų, Livonijos ir Kurono eros, dabar yra dalis istorijos.

Ir vis dėl to, tai ta pati istorija - seka karinių ir politinių ledynų praslinkimo reguliariais intervalais virš šios žemės per pastarąjį tūkstantmetį - yra tai, kas padaro man Latviją

tokia užburiančia vieta šiandien. Kaip latvis, kurio likimas buvo praleisti didžiąją dalį savo ankstesnio gyvenimo už Latvijos ribų, aš esu pritrenktas savo gentainių neįtikinamo atkaklumo. Nežiūrint to, kas įvyko per pastarąjį tūkstantmetį, mes vis dar dainuojam tas pačias liaudiškas dainas, vis dar susiburiame aplink vidurvasario laužus ir vis dar kalbam vienas su kitu savo gimtąja kalba. Aišku, kad mes naudojame tą pačią kalbą kibirčiams ir šmeižimui dažniau negu dainoms, bet irgi, kas čia naujo?

"...Atrodo, kad barimasis yra vienas iš nacionalinių Latvijos bruožų, toks pat kaip dainavimas chore..."

Atrodo, kad barimasis yra vienas iš nacionalinių Latvijos bruožų, toks pat kaip ir dainavimas chore. Taip pat įeina į bruožus statymas ir atstatymas, keitimas ir perstatymas. Latvijos patyrimas, kaip to pačio pavadinimo Uldis Germanis knyga tai aprašo, buvo pastovus konfliktas tarp vietinio ir užsienio, kaimietiško ir miestietiško, seno ir naujo. Ir kažkaip abi priešingybės rado būdą sugyventi Latvijoje. Galbūt tai ir yra mūsų išlikimo paslaptis. Prancūzai teigia, kad kuo daugiau viskas keičiasi, tuo daugiau viskas išlieka nepasikeitę. Seni plėtros ir augimo (ir kartais griovimo) modeliai tęsiasi Latvijoje per konfliktus ir susikertančius interesus. Kaip kartą grupė "Talking Heads" dainavo - tai "tas pats kaip visada". Tik vardai ir žaidėjai pasikeitė.

"Latvijos kaimas vis dar yra senų Latvijos tradicijų saugykla..."

Latvijos kaimas vis dar yra senų Latvijos tradicijų saugykla. Ryga vis dar yra daugianacionalinis magnetas užsienio investicijoms, komercijai ir kultūrai. Ventspilis lieka pramonine jėga pasėkoje didžiulės Kuršių Hercogystės tradicijos. Tik kad kiekvienas iš šių Latvijos identiteto ramsčių per

pastarąjį tūkstantmetį dabar išgyvena dar vieną pereinamąją fazę. Latvija ne tik lenda iš po komunistinio užšalimo, bet grįžta į staiga stipriai įkaitusį pasaulį. Ir aš neturiu omeny globalinį atšilimą. Latvija žengia į įkaitusį iki baltumo Informacijos Amžių, kur technologija yra greičiau vystoma negu visuomenės galia pilnai suprasti ir ją valdyti. Problemos, kurias daugelis kritikų mėgsta nurodyti Latvijoje - korupcija, organizuotas nusikalstamumas, išvešėjusi biurokratija, ekonominė nelygybė - yra globalinės problemos. Mes čia dviračio iš naujo neišradom, ir kaip kiekviena po-ledyninė, po-komunistinė valstybė, kuri buvo klaidingai valdoma penkiasdešimt metų, turi išvalymui daug fizinių, politinių, protinių ir dvasinių griuvenų. Kiekvieną kartą, kai kažkas yra ištraukiamas giliai užšaldytas ir padedamas tiesiai į orkaitę, yra rizikos tai įskelti. Latvija turi savo dalį trūkių.

Neseniai viename straipsnyje (TBT #229, Spalio 19-25), žurnalistas Juris Kaza išreiškė gilų nusivylimą, kad Latvija šiandien - dešimt metų kaip nepriklausoma - nėra ta Latvija, kurią mes įsivaizdavom. Jis pasiūlė, kad daugeliui mūsų buvusių Latvijos išeivių buvo perduotas "sąrašas gėrybių" Latvijos šeštadieninėse mokyklose Vakaruose. Aš tuo niekada neabejojau. Idealistinė prieškarinės Latvijos išeivių vizija yra tiek pat toli nutolusi nuo šiandieninės Latvijos, kaip buvo ir ideologiškai ciniška komunistinė versija. Latvija niekuomet nebuvo ta, kurią Sovietai propagavo ir niekada negalės būti ta, kurią mūsų tėvai pažinojo.

Bet ta Latvija, kuri taip nuliūdino Juris Kaza, yra, jo žodžiais tariant, "bjaurus ir apgailėtinas vaizdas". Tai "nemokšų, girtuokliškos begalės, niūraus pasyvumo ir psichologinio purvo", bei "apsileidimo, nekompetentiškumo ir netinkamumo" šalis. Vien tik kartojant Kaza kritikos litaniją mane apima slogumas, tad aš tik apibendrinsiu su Kaza išvada, kad "yra degeneracijos kritinė masė, ties ku-

Medvēgalio piliakalnio papėdėje

Dalios Puškorienės nuotrauka

ria visuomenė pati save sužlugdo". Kaza nėra tikras, ar Latvija pasiekė tą kritinę masę, "bet aš jaučiu, kad ji yra pavojingai arti jos".

Aš nesutinku. Yra senas pasakymas, kad pesimistas mato stiklinę pusiau tuščią, o optimistas ją mato pusiau pilną. Kaza mato visa tai, kas šioje šalyje miršta. Aš linkęs pastebėti tai, kas gimsta. Kiekvieną kartą gyvybė nugalė mirtį. Gyvenimas, kuris laukia dar vieno Latvijos ledynmetį ištverusių žmonių palikuonių bus labai skirtingas nuo to, kurį Kaza mato šiandien Rygos ir Daugpilio gatvėse.

"Aš matau tris grupes. Tie, kurie yra pamesti ir sušalę praeity, tie, kurie buvo šaltai išdžiovinti ir palikti kovoti su dabatim, ir tie, kurie nenustygsta pasiekti ateitį."

Kada aš mąstau apie Latvijos 2.3 milijonų gyventojų ateitį, aš jų neidentifikuojau pagal tautybę. Aš juos išskiriu pagal požiūrį. Aš matau tris grupes. Tie, kurie yra pamesti ir sušalę praeity, tie, kurie buvo šaltai išdžiovinti ir palikti kovoti su dabatim, ir tie, kurie nenustygsta pasiekti ateitį. Kaza nuomonių tyrimas buvo atlik-

tas Latvijos gatvėse, kur pamesti ir sušalę yra linę plisti. Jis turėjo paklausti nuomonių, kurias mokyklose išsako vaikai. Visi vaikai, su kuriais aš šiais metais kalbėjau Jelgavoje, Valmieroje ir Limbazi, mąsto apie ateitį. Jų ateitį. Latvijos ateitį.

Jie yra šviesūs, smalsūs, entuziastingi ir patriotiški. Jiems patinka Renars Kaupers ir Vaira Vike-Freiberga. Jie aktyviai dalyvauja moksleivių taryboje, yra pagrindinė jėga sudarant vietinių mokyklų aplinką ir programas, ir pažįsta Internet'ą taip gerai, kaip savo pirštus. Ne vien jie paveldės Latviją, kuri laukia jų po dvidešimties metų, bet jie jau dabar pradeda ją keisti. Kas nors ir gali abejoti tautiniu autentiškumu gražios Latvės mergaitės, dalyvaujančios tautiškais drabužiais dainų šventėje su mobiliuoju telefonu prisegtu prie juosmens. Bet pats faktas, kad ji dar nori dėvėti tą tautišką suknelę (ir vis dar naudotis telefonu) kažką pasako apie Latvijos ateitį.

Sveikam nacionaliniam identitetui yra vieta virtualioje erdvėje, ir vidurinių mokyklų moksleiviai, su kuriais aš susitikau vi-soje Latvijoje, vysto savo supratimą apie abu.

Tie Latvijos visuomenėje, kurie supranta savo įnašą dalį Latvijos ateičiai, jie jau dabar kažką daro.

(Nukelta į 7 psl.)

DĖMESYS MOKSLUI JAV LB KRAŠTO VALDYBOS PLANUOSE

Teresė Gečienė

Tęsiame skaitytojų supažindinimą su naują kadenciją pradėjusios JAV LB Krašto valdybos planais. Šio straipsnio specifinis dėmesys aukštojo mokslo sričiai. Supažindiname su Krašto valdybos vicepirmininko dr. Stasio Bačkaičio paruoštu ir Krašto valdybos patvirtintu sekančių trijų metų veiklos planu. Veiklos planas paruoštas atsižvelgiant į JAV LB-nės siekius: (a) puoselėti mokslinius ryšius su Lietuva, (b) skatinti tautiečius siekti aukštojo mokslo per akademines studijas Lietuvoje ir JAV-se, (c) talkinti Lietuvos įvaizdžiui pristatant lietuvių mokslinius atsiekimus už Lietuvos ribų, (d) puoselėti ryšių palaikymą bei bendradarbiavimą tarpe moksliniai orientuotų tautiečių užsienyje.

Apie mokslinio plano autorių

Dr. S. Bačkaitis gimė Lietuvoje. Aukštuosius technologijos mokslus baigė JAV-se. Nuo 1968 m. tarnauja JAV Transporto ministerijoje Eismo Apsaugos administracijoje kaip patarėjas, vadovaujantis inžinierius, ir etikos technologiniuose eksperimentuose komisijos narys. Yra suorganizavęs ir vadovavęs 18-kai biomechanikos ir žmogaus apsaugos tarptautinių simpoziumų. Parašęs septynias knygas ir paskelbęs daugiau kaip 50 mokslinių straipsnių. Redagavo "Lietuvių Enciklopedijos" 37-jo tomo tikslųjų mokslų ir medicinos skyrius. Bendradarbiauja su žurnalais Mokslas ir Technika, Technikos Žodis, AABS (Baltų studijų sąjunga). 1992 m. suorganizavo Kauno Technologijos universiteto Adminis-

travimo fakultetui Patariamąją tarybą JAV-se ir yra jos dabartinis pirmininkas. Dirba su Kauno Technologijos universiteto automobilinio transporto katedra eismo apsaugos vadovėlio paruošime ir kaip patarėjas doktorantūros studijose. 1995 m. Kauno Technologijos universitetas jam suteikė garbės daktaro laipsnį. Nuo 2000 m. Transporto tyrimo tarybos narys prie Lietuvos Mokslo Akademijos prezidento.

Mokslinių ryšių su Lietuva puoselėjimas

Lietuvai integruojantis į Vakarų pasaulį, yra svarbu ir toliau jai talkinti su akademiniiais ryšiais ir interesais JAV-se. Susirūšus su Lietuvos aukštosiomis mokyklomis bei Lietuvos Mokslo Akademija (LMA), per spaudą, elektroninį tinklą, biuletenius bus siekiama pateikti

(Nukelta į 8 psl.)

Kryžkalnis

Dalios Puškorienės nuotrauka

LATVIJOS NUSLENKANTYS LEDYNAI

(atkelta iš 6 psl.)

Lapkričio pradžioje virš 200 moterų verslininkių, atstovaujančių pačiom sėkmingiausiom kompanijom Latvijoje, dalyvavo konferencijoje Rygos Kongreso Salėje. Jei Juris Kaza norėjo gauti iniciatyvos, kompetencijos, sumanumo, kūrybingumo ir šviesaus valdymo Latvijoje įrodymų, jis turėtų būti ten nuėjęs. Jis būtų susitikęs su geriausiais ir šviesiausiais protais šalyje, kurie daro tikrus dalykus, atnešančius gerus pokyčius gyvenimuose tų žmonių, kurie gyvena čia.

"Moterys buvo Latvių kalbos, kultūros tradicijų prižiūrėtojos..."

Visi tie girtuokliai ir plėšikai, kuriuos Kaza naudoja kaip šių dienų Latvijos simbolius, yra vyrai. Vis dėlto moterys visus laikus figūravo Latvijos kultūros centre. Moterys buvo Latvių kalbos, kultūros tradicijų prižiūrėtojos - ir išgyvenant vyrų populiaciją - po kiekvienos invazijos, karo ir okupacijos paskutinius 800 metų. Bet pirmą kartą Latvijos istorijoje, moterys turi šansą prižiūrėti daugiau negu vien tik namų aplinką. Jos valdo įmones, ministerijas, laikraščius, partijas, reklamų agentūras, autoservisus ir nevyriausybinės organizacijas. Ir tai jos daro labai gerai.

Aš neseniai susitikau su dviem jaunom merginomis iš Rygos, kurios sukūrė žurnalą, naujienų centrą ir pasaulėžiūrą, esančią naujoviškiausia virtualinės erdvės informacijos sprogime. Pasirodo jų naujas Re Lab naujienų centras yra geriau pažįstamas plačiame pasaulyje virtualiame "tarpkultūrinių susijungėjų" tinkle negu čia Rygoje. Jų publikacija ir virtualus puslapis - Acoustic Space - įsuko Rygą tiesiai į pasaulinio masto informacijos aktyvumo spiečiaus širdį. Mes dažnai kalbame, kad vėl reikia Rygą padaryti regioniniu centru. Šios merginos ją jau padarė globaliniu virtualiu centru. Jos nemąsto vien tik apie ateitį. Jos yra ateitis.

Problema prieina prie išeities tą minutę, kai tu sustoji suktis ratu apie tai, kas yra blogai ir pradėti daryti tai, kas padarytų tai gerai. Latvijos jaunos moterys, kaip vaikai mokyklose ir merginos iš Re Lab, turi savo įnašą dalį ateičiai ir jos tikisi, kad žino kaip tvarkyti reikalus gerąja linkme. Latvija žengia į XXI amžių, kur tradicinės taisyklės ir ribos jau seniai yra pasikeitusios. Kiekvieną kartą, kai bandai pritaikyti senus standartus naujoms problemoms, gaunasi neatitikimas. Kiekvieną kartą, kai nepavyksta planuoti į ateitį, tu paliekamas užnugary.

Vietoj keikiant ledyną ir tai, ką jis sukėlė, mes turėtume žvelgti į naują pasaulį, kuriam saulė suteikė gyvybę.

Ką mes turėtume padaryti šiame naujame pasaulyje, kur naujos taisyklės, nuostabi technologija ir informacijos gausybė buvo mums atskleistos? Kokio tipo ekonominės ir socialinės politikos mes turėtume griebtis, kad kuo geriau išnaudotume susidariusias aplinkybes?

Per paskutinius 10 metų mes stebėjome nuslenkantį ledyną ir nurinkinėjome riedulius geriausiu būdu kokį pažinojome. Tai yra svarbi užduotis ir ji turi būti tęsiama. Bet mes privalom tuo pačiu metu mąstyti ir apie ateitį. Kur mes išivaizduojame Latviją po dvidešimties metų? po 30? Ar kas nors yra, ką mes galėtume suplanuoti, pradėti ir įdiegti šiandien, kas turėtų ilgalaikį poveikį ir atneštų rezultatus, kurių mes trokštame? Ką vidutinio dydžio šalis (ne tokia kaip Airija), su duotu kiekiu išteklių ir pasirinkimų, galėtų padaryti, norint surasti sėkmingą ir saugią vietą pasaulinėje bendruomenėje?

Šie reikalai nėra diskutuojami Rygos gatvėse, bet jie yra vis dažniau vartojami kaip pagrindinės temos pokalbiuose Latvijos mokyklose, institucijose ir organizacijose.

Visada yra smagu šaipytis iš netinkamų ir koruptuotų politikų, kaip tai daro Kaza, ir Latvija tikrai pasirodė lygiavertė šiuo atžvilgiu su Europos Sąjungos šalimis. Aš sulyginčiau Latvijos politinius skandalus su kiekvienu iš Didžiosios Britanijos, Belgijos, Italijos ar Prancūzijos. Latvijos parlamentas iš tikrųjų yra viena iš mažiausiai pasikliaujamų instancijų Latvijoje. Kaip aš atsimenu iš savų dienų Vašingtone, JAV Kongreso nariai irgi nėra vieni iš Amerikos mėgstamiausių valstybės tarnautojų. Pasakyk bent vieną pasaulio šalį, kurioje bent kai kurie parlamentarai nėra vertinami kaip sukčiai.

Ir vis dėlto aš esu matęs Latvijos politikus peržengiant partijos linijas, nustumiant į šoną ekonominius interesus ir kalbant apie tai, kas iš tikrųjų turėtų būti padaryta, norint išsaugoti Latvijos ateitį. Atvykus man į Rygą sausio mėnesį vadovauti Latvijos Institutui, aš buvau pakviestas prisijungti prie ad hoc idėjų generavimo grupės, kuri bandė sukurti Latvijos politinės, ekonominės ir socialinės ateities ilgalaikę viziją. Grupė susidėjo iš trijų skirtingų partijų politikų, mokslininkų, sociologų, ekonomistų ir verslininkų. Kas mane nustebino ir padarė išpūdį buvo tas faktas, kad jie iš tikrųjų mąstė apie at-

eičių. Ne apie ateinančius rinkimus. Ne apie kitą biudžetą. Ir ne apie tai, ar valandos, kurias praleidžiam kartu diskutuodami pakeltų jų pelną ar ne.

Jo pasėkoje išėjo reportas, pavadintas "Nuo Vizijos prie Veiksmo", iškart neišspręs visų problemų, kurios slegia Juris Kaza, bet reportas atkreipia tų aktyvių Latvijos žmonių dėmesį, kurie turi savo dalį ateityje. Jiems duoda pamąstyti, kur Latvija žengia, kokią vietą ji gali užimti globalizuotame pasaulyje, ir kaip atrodys mūsų gyvenimas po 10, 20, ar 30 metų nuo šios dienos.

Aš tikiuosi, kad Juris Kaza atsikvošės nuo savo kovos su pereinamosios visuomenės nuovargiu ir pasiliks Latvijoje truputi ilgiau. Jis gali būti maloniai nustebintas. Ledynai nuslenka lėtai ir tie iš mūsų, kurie yra pagauti tarp jo padarinių, turi žengti tarp daug purvo ir akmenų. Bet mums tiesiai iš paskos eina kita generacija, kuri jau kelia nuolaužas nuo žemės, sodina daigus ir stato ateities Latviją. Tai yra tie žmonės, su kuriais aš atvažiuoju dirbti. Jie yra ta priežastis, kodėl aš pasilieku.

Ojars Kalnins, augdamas Čikagoje, palaikė glaudžius ryšius su lietuviais. 1993-1999m. buvo Latvijos Ambasadorius į JAV. Dabartiniu laiku jis vadovauja Latvijos Institutui.

DĖMESYS MOKSLUI JAV LB KRAŠTO VALDYBOS PLANUOSE

(Atkelta iš 7 psl.)

Informaciją apie Lietuvos universitetus, galimybę juose studijuoti, atlikti stažuotes, bendrauti tyriminėse studijose, kviešti iš užsienio profesorius studijoms akademinių atostogų laikotarpiu. Bus rūpinamasi, kad Lietuvos universitetai pateiktų apie save informacines brošiūras (bukletus) ir biuletenius Lietuvos ambasada, konsulatams, LB įstaigoms, LTSC, muziejams, ir t.t. Savo ruoštu, JAV LB tinklalapiu bus informuojama apie Lietuvoje atliekamus žymesnius mokslinius darbus.

Lietuvos įvaizdis mokslinėje srityje keltinas kiekvienais metais išleidžiant lietuvių doktorantų dizertacijų kompendiumą (santrauką) kaip anglų kalba leidžiamo "Lituanus" žurnalo specialų numerį. Į šį leidinį būtų įtraukiami Lietuvos ir užsienio universitetų lietuviai doktorantai. Dr. Bačkaitis šiuo reikalu jau yra kreipęsis į "Lituanus" žurnalo leidėjus dėl tokio leidinio galimybės. "Lituanus" žurnalui pasiekiant daugybę universitetų bibliotekų, bibliografinių ir studijinių centrų, poveikis Lietuvos ir jos mokslininkų įvaizdžiui būtų nemažas. Tikimasi, kad Lietuvių Fondas neatsisakys finansiniai paremti kompendiumo išleidimą.

Studijų galimybė Internetu per Lietuvos universitetus

JAV LB-nė yra suinteresuota, kad mūsų naujosios bangos tautiečiai (jų JAV-se priskaičiuojama apie 30,000) siektų pradėti akademines studijas ir arba Lietuvoje pradėtą universitetinį mokslą tęsti šiaurės Atlanto. Tikima,

kad išsimokslinęs lietuvis daugiau gali duoti savo kilmės kraštui, o tuo pačiu ir LB-nei. Daugeliui atvykusiųjų, ypač dirbantiesiems fizinių darbų, mokslas yra sunkiai pasiekiamas tikslas tiek laiko atžvilgiu, tiek dėl finansinių priežasčių. Tačiau atsivėrus elektroninėms informacijos perteikimo galimybėms, yra proga šias kliūtis apeiti. Tai galima įgyvendinti pasinaudojant Lietuvos universitetų tele-mokymo sistema.

Lietuvos universitetai, įgydami Europos Bendruomenės akademinių mokslų lygiavertiškumo pripažinimą, taip pat įgaus ir pilną kreditų pripažinimą JAV ir Kanados mokslinėse institucijose. Lietuvos kreditų sistema už išklaustyti kursus yra panaši JAV sistemai. Taip pat yra lygiagretūs reikalavimai bakalauro ir magistro laipsniam. Kadangi nemažas skaičius Lietuvos universitetų jau vykdo mokymo programas elektroniniais tinklais, bus tyrimos galimybės apie JAV-se gyvenančiųjų tele-studijų pradžią internetu iš Lietuvos. Tam reikėtų suformuoti universitetinį užjūrio studijų konsortiumą iš kelių Lietuvos universitetų, kuris pateiktų internetu kursų programą. Studentai išklause kursą ir išlaikę tele-distancinį egzaminą, gautų užskaitas – kreditus. Jie galėtų tęsti mokslą iki mokslinio laipsnio gavimo, arba, surinkę poros metų kreditus, pereiti studijuoti į jų pasirinktą universitetą JAV-se arba Kanadoje. Tele-studijos būtų apsimokamos pačių užjūrio studentų, bet Lietuvos mokslo kainomis. JAV LB funkcija būtų pradinė iniciacija, padėjimas

suorganizuoti ir programos išgarsinimas. Programos įgyvendinimas ir veikla būtų konsorciumo reikalas. Būtina pastebėti, kad panašios tele-studijų programos veikia ne tik keliose dešimtyse JAV universitetų, bet ir Vakarų Europoje.

Kalbantis su Lietuvos universitetais būtų galima taip pat iškelti klausimą dėl sudarymo ir internetu perteikiamo specialių kursų vyresniojo amžiaus kartai meno, lietuvių literatūros, muzikos, istorijos, kraštotyros, dailės, sveikatos ir kitomis temomis. Aukštesniųjų lituanisinių klasių mokiniai taip pat galėtų šia paslauga naudotis.

Studijos Lietuvos universitetuose užsienio lietuviams

JAV LB-nės interesas yra skatinti vietinį lietuvių jaunimą vykti trumpalaikėms ir ilgalaikėms studijoms į Lietuvą. Tai padėtų ne tik išlaikyti lietuvių mūsų vaikų ir vaikų tarpe, bet taip pat leistų jiems palyginant labai nebrangiai įsigyti aukštąjį mokslą su mokslo laipsniais pilnai pripažintais ne tik visoje Europoje, bet ir JAV-se.

Žinotina, kad Lietuvoje studijos pirmaisiais dviem metais vedančiais į bakalauro laipsnį galimos ne tik lietuvių, bet ir anglų kalbomis. Lietuvos mokslines įstaigas atrado jau nemažai užsieniečių. Pavyzdžiui, Kauno Medicinos universitete mediciną studijuoja virš 300 užsieniečių. Kauno Technologijos universitete jų yra per porą šimtų. Kodėl iš jų negalėtų būti keli šimtai JAV ir Kanados lietuvių studentų? Bendradarbiaujant su Lietuvos aukštosiomis mokyklomis,

bus bandoma paruošti informacines studijų brošiūras anglų kalba. Jos bus paskeistos per JAV LB interneto tinklą, paskirus bendruomenės vienetus, užsienio lietuvių žiniasklaidą. Asmenys, kurie siekia specializuotis tokiose kryptyse kurios JAV-se yra sunkiai prieinamos ir daug kaštuojančios bei vedančios į pelningas profesijas, ypač turėtų susidomėti studijomis Lietuvoje.

Stipendijos bei stažuotės

Svarstant dr. S. Bačkaičio pateiktą mokslinės veiklos planą, JAV LB Krašto valdyboje vyravo nuomonė, kad iš išeivijos pusės būtų skatinamas stipendijų sukauptas ir mecenavimas pirmaisiais magistro ir doktorantūros studijoms, nes jie daugumoje bus pagrindiniai veiksniai Lietuvos prisikėlime iš nuosmukio. "Proto nutekėjimas" yra viena iš Lietuvos problemų. Skundžiamasi, kad išviliojami patys geriausi. Būtų tikslu, kad stipendijas teikiantys išeivijos fondai duotų pirmenybę prašymams iš Lietuvos ir naujosios bangos ateiviams JAV-se. Iš Lietuvos studijuojantys turėtų pasirašyti sutartį sugrįžti į Lietuvą (kad ir nustatytam laikui!), o nesugrįžus stipendija privalėtų būti atmokėta parėmusiai institucijai. JAV ir Kanadoje gyvenantiems įsidarbinus, stipendijos turėtų būti sugražinamos, nebent studijų šaka yra lituanistika, Lietuvos istorija, folkloras, ir pan. Stipendijų sugražinimas turėtų tikslą kas met padidinti jas teikiančių institucijų stipendijų fondus.

Stipendijas teikiantys fondai dalį stipendijoms nukreiptų lėšų galėtų skirti padengti stažuotės išlaidas JAV-se keletai jaunų Lietuvos universitetų parinktų dėstytojų. Stažuotės turėtų būti koncentruojamos JAV-ių universitetuose, kurie yra pasirašę bendradarbiavimo sutartis su Lietuvos universitetais. Tokiu būdu būtų sumažintos stažuotės išlaidos. Yra labai svarbu jauniems dėstytojams sudaryti galimybę susipažinti su Vakarų pasaulio mokymo metodais bei specifinėmis mokslo temomis. Jauniems dėstytojams nemažiau būtina sudaryti progą įgyti Vakarų pasaulio akademine patirtį ir suteikti galimybę užmegzti ilgalaikius bendradarbiavimo ryšius su kolegomis užsienyje.

JAV-ių lietuvių mokslo darbuotojų sąrašas
Mokslinių darbuotojų, tyrinėtojų bei aukštąjį mokslą

baigusių specialistų sąrašas yra reikalingas mums patiemis dėl palaikymo ryšių, o taip pat dėl bendrinių darbų. Reikalui iškilus arba kam nors ieškant kontaktų, sąrašas pasitarnautų susisiekti, gauti nuorodas, dalyvauti vienoje ar kitoje konferencijoje, ir pan. Sąrašas taip pat būtų parankus turėti Lietuvos mokslo įstaigoms dėl galimo bendradarbiavimo, pasidalinimo informacija, arba nuorodu.

JAV LB 1990 metais tokį sąrašą buvo paruošusi. Jį būtina atnaujinti ir patikslinti. Šiuo tikslu bus susisiekiama su žinomais mokslo darbuotojais, Lituanistikos Tyrimų ir Studijų Centru, Inžinierių ir architektų sąjunga, Gydytojų sąjunga bei bendruomeninėmis institucijomis. JAV LB supranta svarbą sąrašams teikti deramą konfidencialumą.

Mokslo ir Kūrybos simpoziumas 2002 metais

Pagal esantį susitarimą, sekantis Mokslo ir Kūrybos simpoziumas turėtų įvykti JAV-se 2002 metais. Pagrindiniai simpoziumo rengėjai: Inžinierių ir architektų sąjunga (ALIAS), LTSC, Gydytojų sąjunga, ir JAV LB-ne. Paskutiniai keli simpoziumai iš JAV-ių pusės parodė turinio atžvilgiu silpnėjimą ir menkėjantį mokslinių darbuotojų dėmesį. Alternatyvos: 1) tęsti simpoziumus toliau toje pačioje formoje kaip iki šiolei Čikagoje; 2) pasvarstyti simpoziumams kitų vietovių galimybę; 3) siaurinti simpoziumo mastą ir daugiau orientuotis į parinktas profesines kryptis, kuriose būtų įmanomas geresnis išeivijos mokslinių darbuotojų indėlis neatsižvelgiant į jų populiarumą visuomenėje; 4) riboti simpoziumą daugiau visuomenei populiariomis temomis. JAV LB, pritardama 2002 metais įvyksiančio simpoziumo ruošai, sieks su dalyvaujančiomis organizacijomis išsiaiškinti anksčiau padarytus įsipareigojimus, trūkumus ir galimus pagerinimus, kad simpoziumai atgautų turėtų išeivijos mokslo žmonių bei plačiosios visuomenės dėmesį.

Jaunimo puslapis

Aukštaitijos Nacionalinis Parkas

Laukia Atostogautojų

Paulius Kučas

Ežerų, akinančiai spindinčių vasarą ir skaisčiai baluojančių žiemą, upelių, gauburių, daubų, kalvų, miškų, kurių medžių amžius siekia ne vieną šimtą metų, kraštas pelnytai tapęs nacionaline vertybe ir saugomas kaip nacionalinio parko teritorija. Kraštovaizdžio ir istorijos dermė unikali, todėl yra ką pamatyti ar nuveikti etnografininkui, tautodailininkui, gamtosaugininkui.

Kaip ir kituose nacionaliniuose parkuose, siekiant geriau išsaugoti, tvarkyti ir naudoti gamtos ir kultūros vertybes, Aukštaitijos nacionalinis parkas suskirstytas į rezervatines draustinių, apsaugines, rekreacines, ūkines zonas. Atliekami hidrologiniai, geografiniai, botaniniai, zoologiniai, etnografiniai ir miškų tyrimai.

Stebėtina, kad teritorija, į kurią sutelpa virš šimto ežerų, gyvena beveik visos Lietuvoje aptinkamos gyvūnų rūšys ir kur augalų įvairovė yra bene didžiausia Lietuvoje, yra palyginti nedidelė – 30209 ha. ~7% šios teritorijos užima pelkės, unikalios gamtinio požiūriu, pasižymintios didele biologine įvairove, kur vyrauja pelkių ir pelkėtų miškų augalija. Rezervatinės teritorijos yra gamtos komplekso etalonai, natūralios augalijos ir gyvūnijos genetinio fondo saugyklos.

Ten, kur yra didžiausias – Dringio (721 ha), giliausias – Tauragno (60,5 m.), ilgiausias – Žeimenio (12 km.) Lietuvos ežerai, ten neabejotinai prasideda turistiniai vandens maršrutai.

Palūšės rekreacijos centras sulaukia poilsiautojų ir vasarą ir žiemą. Vasarą galima apsistoti poilsio namuose, išsinuomoti valtį, žiemą laukiami žiemos sporto, poledinės žūklės entuziastai. Svarbiausia, kad jį gali aplankyti ne tik žvejai mėgėjai ar mėgstantys keliauti plaukiant valtimis, bet ir mėgstantys laisvalaikį gamtoje praleisti poilsiautojai. Pačiame miestelyje galima pamatyti prieš pusantro šimto metų pastatytą vieną seniausių Lietu-

voje medinę bažnytelę ir varpinę.

Koks turėtų būti kalnas, kurio kalvotoje vietoje, kad nuo jo matytųsi 6 ežerai, kurių nepaslepia kalvelės maskuojanti miškų žaluma, Ginučių ažuolynas. Ne veltui Šiliniškių kalvagūbryje ta vieta vadinama Ledakalniu. Beje, nuo Ledakalnio

yra Gervėčių pelkė kurioje yra trys maži užaugę ežerėliai – akivarai, pagrindinė retosios apylinkių gyvūnijos, bei retosios pelkių augalijos vieta.

Už ~7 km. nuo Ginučių tyvuliuoja, rytais lygiu stiklo paviršiumi atspindintis dangus, Šaminio ežerėlis, per kurio šaltiniuotą net vasarą šaltą, tyrą van-

gausiusiai turistų lankomų vietų, kur nuolat rengiamos bitininkų šventės, seminarai. Muziejus laukia kasdien.

Nuo Tauragno miestelio, įsikūrusio prie Tauragno ežero, pavažiavus geroką kelio galą, abipus Bukos upelio, Ažminčių ir Minčios girių sandūroje išsidėsčiusi vienas iš kelių

salių ir penkias salas turintį Dringio ežerą, link Ledakalnio aplankant skulptūrų taką, kalvą ant kurios auga senasis Puziniškio ažuolas ir atsiveria gražus gamtovaizdis, vadinamąjį XIXa. pab.- XXa. pr. Salų kaimą, yra tik keletas vienadienių turistinių žygių maršrutų valtimis ežerais. Kelionė užtrunka 10-12 val. ir tikrai neapvils keliautojų.

Akivaizdu, kad gausėja turistų, norinčių pasigrožėti Lietuvos gamtovaizdžiu, pailsėti prie ežerų, pamatyti architektūros, technikos paminklus, aplankyti šalyje garsius muziejus, etnografinius kaimus, pasimėgauti turizmo malonumais – tikra senoviška kaimiška pirtimi. Paplaukioti valtimis per besijungiančius upeliais ežerus, miškuose rinkti grybų ir uogų, pamėškierioti lankytojai atvyksta iš Lietuvos miestų ir miestelių bei įvairių Europos kraštų. Organizuojamos ekskursijos, sudarinėjami maršrutai, botanikos takų schemos nedidelėms poilsiautojų grupelėms. Yra valčių, turistinio inventoriaus nuoma. Turizmo ir rekreacijos centre yra ~300 nakvynės vietų iš jų 50 vietų ištisus metus. Yra salės pobūviams, posėdžiams, konferencijoms.

Kraštas ramus, aukštaičiai, lietuviai kaimuose gyvena. Traukiantis lankytoją kraštovaizdžio grožis, ežerų gausa ir miškų glūduma, unikaliu tautos palikimu buityje, architektūros stiliuje, žmonių gyvenimo būde, ir reikia mokėti tai pamatyti. Gamta įvairi, turtinga, todėl reikia paisyti čia nustatytų taisyklių.

Apie šį kraštą galima pasakoti be galo, tačiau yra patarlė "Geriau vieną kartą pamatyti, nei šimtą kartų išgirsti".

Paulius Kučas, ūkio ir komercinės teisės Vytauto Didžiojo Universiteto I kurso magistrantas. Apsigynęs bakalauro laipsnį aplinkos apsaugos fakultete tame pačiame universitete 2000 metais. Bakalauro studijų metu šiame parke teko atlikti praktiką.

Vaizdas nuo Ledakalnio, Aukštaitijoje

E. Klimo nuotrauka

netoliese yra Ginučių piliakalnis, ant kurio stovėjo medinė Ginučių pilis, buvusi viena iš daugelio gynybinių pilių šiose vietovėse, besipriešinanti kalavijuočių antpuoliams. Nuo šio piliakalnio, keliu galima prieiti ar privažiuoti Ginučius. Miestelyje yra vienas iš šešių Nacionaliniame Parke esančių technikos paminklų – užpraeitame amžiuje statytas vandens malūnas, kuriame įrengti kambariai poilsiautojams, kur vienu metu gali poilsiauti ~10 žmonių. Apsistoti čia gali ir mėškieriotojai, ir grybautojai, ir uogautojai, nes palei žuvingus ežerus prasideda du didžiausi parko miškų masyvai – Ažvinčių ir Minčios girios. Miškai užima ~70% parko teritorijos. Įkurtame Ažvinčių senosios girios gamtiniame rezervate auga, ko gero, seniausia Lietuvoje giria. Žmogaus rankų neliečiamoje senojoje girioje, kurios medžių amžius siekia daugiau nei 200 metų, užima 626 ha. Rezervate

denį matosi dugno augmenija gerokai paplaukus nuo kranto. Prie šio ežerėlio įsikūręs Stripeikių senovinės bitininkystės muziejus,

"Stripeikių senovinės bitininkystės muziejus... byloja apie praeityje klestėjusį lietuvišką verslą..."

kurio pastatai ir lauko ekspozicija byloja apie šiose vietose praeityje klestėjusį lietuvišką verslą - drevinę bitininkystę, kurio papročius, bitininkų teises ir pareigas, įstatymais pagrįdė dar LDK valdovo Jogailos vaikaitis. Ant smėlingų, pušaitėmis apaugusių kalvelių dera įvairių tipų skulptūriniai aviliai. Gidas papasakos apie senovės lietuvių bitininką, jo įrankius, verslo specifiką, papročius ir bičių prižiūrėjimo tvarką. Galima paragauti medaus ir vaistažolių arbatos, sužinoti apie bitininkystės raidą nuo seniausių laikų. Tai viena

parke esančių etnografinių kaimų - Vaišnorškė. Tokie kaip Vaišnorškės kaimai yra Šuminiuose, Strazduose.

Šiai vaizdingai Rytų Lietuvos vietai prigijęs Ežerų krašto vardas. Pakaso, Ūkojo, Linkmeno, Asėko, Alksno, Almajo – tai tik keletas ežerų, kurių pakrantėse įrengtos stovyklavietės poilsiautojams. Ant kiekvieno ežero pakrantės prie kelių yra schemos, kuriose detalios nurodytos kiekvieno ežero užimamas plotas, ilgis, gylis, ežeras pavaizduotas

"... valtimis galima išplaukti ir į upes tekančias į Nemuną..."

žemėlapyje. Tiksliai žinant nuo kokio ežero reikia pradėti kelionę, valtimis galima išplaukti ir į upes tekančias į Nemuną. Kelionė užtruktų ne vieną savaitę. Kelionės į Asalnų, per protaka su Lūšių ežeru, į vaizdingų įlankų, pusia-

SPORTO ŽINIOS

2001 m. ŠALFASS-gos VARŽYBINIS KALENDORIUS I DALIS

Pateikiame 2001 m. ŠALFASS-gos varžybinį kalendorių, pagal Visuotinio ŠALFASS-gos Suvažiavimo, įvykusio 2000 m. lapkričio 18 d. Toronte, nutarimus bei vėlesnius papildymus. Dalis varžybų dar tebėra planavimo stovyje ir jų datos ir vietos dar nenustatyta. Visų varžybų išsamios detalės, pribrendus laikui, bus pranešamos klubams ir sutrauktoje formoje, skelbiamos spaudoje. Šis kalendorius apima tik metines ŠALFASS-gos ir Baltiečių Sporto Federacijos pirmenybes bei kitas platesnes apimties varžybas. Šių metų varžybos vyks 50 metų sukaktuvių ženkle, nuo pirmųjų Š. Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynių, įvykusių 1951 metais, Toronte.

2001 m. VII-sios Pasaulio Lietuvių Kalnų Slidinėjimo Varžybos ir 2001 m. ŠALFASS-gos Pirmenybės įvyks 2001 m. kovo 24-30 d.d., Mammoth Mountain, Kalifornijoje. Vykdo Kalifornijos LSK Banga. Informuoja: Algirdas Šėkas, 20291 Deervale Lane, Huntington Beach, CA 92646. Tel. 714-968-8124; Faksas: 805-527-4675; E-mail: LTSKISUMMIT2001@AOL.COM
Sekite Web site: WWW.LI THUANIANWEB.COM/SKISUMMIT/

2001 m. Vyrų Senjorų (1966 m. gimimo ir vyresnių) ir Veteranų (1961 m.

gim. ir vyresnių) Krepšinio Pirmenybes vykdo Hamiltono LSK Kovas, 2001 m. kovo 31 ir balandžio 1 d.d., Hamiltone, Ont. Informuoja: Arvydas Šeštokas, 1411 Winterbourne Dr., Oakville, Ont. L6J 7B5. Tel. 905-829-2289 namų; 905-829-2183 darbo; Faksas (05-829-5641; E-mail: sestokas@aol.com

2001 m. Š. A. Lietuvių Jaunučių Krepšinio Pirmenybės įvyks 2001 m. balandžio 28 & 29 d.d., Čikagoje, IL. Vykdo – Čikagos ASK Lituanica. Varžybos vyks šiose berniukų ir mergaičių klasėse: B (1985-86 m. gimimo), C (1987-88 m.), D (1989-90 m.), E (1991-92 m.) ir F "molekulių" (1993 m. ir jaunesnių). Informacija: Dr. Donatas Siliūnas, 5116 Illinois Ave., Lisle, IL 60532. Tel. 630-852-3204; Faksas 630-852-4026; E-mail: dsiliunas@aol.com Web site: www.li tuanica.org

2001 m. Š.A. Lietuvių Stendinio (Trap) Šaudymo Sporto Pirmenybės įvyks 2001 m. gegužės 12 d., Hamiltono LMZK "Giedraitis" šaudykloje. Vykdo - ŠALFASS-gos Šaudymo Sporto Komitetas. Informuoja: Kazys Deksnys, 1257 Royal Dr., Burlington, Ont. L7P 2G2. Tel. 905-332-6006; Faksas 905-547-5556; E-mail: kdeknsys@sprint.ca

Tradicinės Clevelando LSK Žaibo lengvosios atletikos varžybos ir 2001 m. Vid. Vakarų sporto apygardos pirmenybės, vykdomos USATF Lake Erie Assoc. 2001 m. pirmenybių

rėmuose, numatomos birželio antroje pusėje, Clevelande. Kviečiami visi lietuvių ir kitų baltiečių lengvatlečiai. Informuoja: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122, tel. 216-486-0889; faksas: 216-481-6064.

51-sios Sukaktuvinės Š. Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynės įvyks 2001 m. liepos 4-7 d.d., Toronte, Ont. Rengia – Toronto PPSK Aušra. Programoje – 2001, ŠALFASS-gos pirmenybės šių sporto šakų: a) Vyrų A ir B, moterų, jaunių A ir mergaičių A krepšinio; b) Vyrų ir moterų tinklinio, c) Lauko teniso; d) Stalo teniso; e) Kėgliavimo ir f) Šachmatų. Papildomai, dar bus vykdoma nepirmenybių, parodomos varžybos: jaunių berniukų B krepšinio, golfo ir šaudymo sporto. Liepos 7 d. vyks išskilingas ŠALFASS-gos 50 metų sukakties minėjimas. Informacija: Rimas Miečius, 54 Burrows Ave., Etobicoke, Ont. M9B 4W7. Tel. 416-234-0878; faksas: 416-234-8506; E-mail: rimmer1@sympati ko.ca

SLIDINĖJIMO STOVYKLA KANADOJE

5-ji tradicinė Montrealio lietuvių slidinėtojų žiemos stovykla įvyks 2001 m. kovo 8-11 d.d., Mont Garceau slidinėjimo vietovėje, Saint Donat, Quebec, Kanadoje, apie 150 km į šiaurę nuo Montrealio.

Stovykla prasidės kovo 8 d., ketvirtadienio vakare susipažinimo vakaru. Kovo 9

Pranešame bičiuliams, pažįstamiems, giminaičiams Lietuvoje ir lietuvių sportinės šeimos nariams, kad 2001 m. sausio 24 d. po ilgos ligos savo žemiškąją kelionę baigė mūsų tėvas, uošvis ir senelis

A.†A.

BRONIUS KETURAKIS

Gimęs 1908, rugsėjo, 26 d. Jonučių km. Garliavos vals. Kauno aps. Sportininkas, sporto darbuotojas, lengvatletis, I. atletikos ir slidinėjimo treneris, sporto žurnalistas.

Kauno Aušros gimnazijos ir Karo mokyklos auklėtinis, rusams okupavus Lietuvą, iš kariuomenės paleidžiamas atsargon kapitono laipsniu. Antrą kartą rusams grįžtant, pasitraukė į Vakarus – Vokietijon, o vėliau – Amerikon. Tremtyje įsijungė į aktyvią sportinę veiklą. Priklausė JAV L. Bendruomenei, šauliams, Š. Amerikos fizinio auklėjimo ir sporto sąjungai. Ir Lietuvoje, ir tremtyje, greta savo sportinės veiklos, gausiai reikėsi spaudoje. Už savo ištikimybę ir meilę lietuviui sportininkui, ŠALFASS-gos buvo pakeltas į Sąjungos garbės narius. Taip pat buvo apdovanotas medaliu kaip 1-mos Tautinės Olimpiados dalyvis už nuopelnus Lietuvos sportui.

Pastaruoju metu gyveno New Berlin, Wisconsin.

Giliame liūdesyje likome

*dukra Danutė, žentās Frederick
ir anūkė Erika.*

Skaitytojų Laiškai

LAIŠKAS TRANSKRIBUOTA RAŠYBA

Anadien skaičiau mūsų Chicagos dienraštyje Eltos straipsnį apie svetimžodžių rašybą. Ten minima, kad ta rašyba yra vartojama knygų leidyboje. Dabar man paaiškėjo, kodėl 1999 metais iš Lietuvos gautoje knygoje – JAV lietuviai (A-M) tapo sudarkyti mūsų gyvenamų vardai: Grand Rapids tapo G. Rapidsas, Hot Springs – H. Springsas, New York – Niu-jorkas, nors New Jersey rašomas be transkribavimo. Tų miestų vardai šiame krašte yra rašomi daugiškaitoje. Kodėl jiems pridėta vienskaitos galunė? Mieli ponai argi norėtume, kad svetimtaučiai Lietuvos miestų vardus rašytų: Biržaisas, Šiauliaisais, Anykščiaisais ir pan.? Rašau apie šį prajovą, nes praėjusį rudenį Mokslo ir enciklope-

dijų leidybos institutas pranešė spaudoje, kad spausdins 2-įjį JAV lietuviai tomą (N-Ž). pirmame tome 4 pusl. yra pranešta, kad vietovardžius, įstaigų ir organizacijų pavadinimus tikrino renginio grupės narys. Prašau antrame tome neiškraipyti vietovardžius. Mes iš dėdės Samo krašto pateikėme reikalingas žinias. Kodėl Leidinio rengimo grupė persistengė su jų pataisomis?

Žinote – aš dar iki šiol neradau atlase arba almanachose – kuriame krašte yra Strasbūras? To miesto vardą mini Elta, BNS ir kitos informacijos.

Kviečiu visus lietuvius rašyti vietovardžius taip, kaip jie yra rašomi jų gyvenamuose kraštuose. Kurį laiką ir Dirvoje mūsų miesto vardas buvo "transkribuojamas".

Gerardus Juškėnas

LIETUVIŲ KALBOS GYVASTINGUMAS

Ne be pagrindo didžiųjų jamės sava kalba. Juk tai viena seniausiųjų gyvųjų kalbų. Bet, dėkui Viešpačiui, ji dar gyva ir, kaip ir kiekviena gyva būtybė, iš lėto kinta aplinkos veikiama. Taip jau atsitiko, kad lietuviškų raštų neturėjome net iki XVI šimtmečio. Atskirų apylinkių žodinė kalba, tarmės buvo gerokai skirtingos. Bendrine kalba pradėta rūpintis tik XIX šimtmečiui baigiantis.

Pradėtasis darbas buvo tęsiamas be pertraukos ir dar, reikia manyti, truks kol kalba bus gyva. Ar ne Jablonskis paskelbė taip dažnai kartotą tiesą, kad "maža garbė svetimomis kalbomis kalbėti, didi gėda savosios nemokėti". Savojoje kalboje Jablonskis nenorėjo svetimų priemaišų, tad, kiek įstengė, kūrė lietu-

d., penktadienį, numatyta slidinėti "Mont Tremblant Centre", o kovo 10, šeštadienį, bus slidinėjimo varžybos ir "Brommball" žaidimas "Mont Garceau Centre", Saint Donat. Penktadienį ir šeštadienį bus bendros vakarienės.

Oficialus viešbutis: Auberge de Saint Donat, 350 ruote 329, Saint Donat, Quebec J0T 2C0, Canada. Tel/ faksas: (819) -4247504/424-

4955. Galima gauti kambarių įvairiomis kainomis, pradedant \$49.00 Can. Užsisakant, paminėkite, kad priklausote lietuvių slidinėtojų grupei.

Daugiau informacijų galima gauti iš Ryčio ir Vilijos Bulotų, adresu: Mrs. Vilija Bulota, 4550 Miller Ave., Montreal, Que. H3W 2E3, Canada. Tel. (514-344-8256. E-mail: viliabulota@hotmail.com

Rengėjai

viškus atitikmenis, naujadarus.

Būga pradėjo leisti didįjį "Lietuvių Kalbos Žodyną", kurį vėliau tęsė Balčikonis. Dabar šis žodynas jau baigiamas. Išleista ar ne 20 tomų. Pagarba lietuviams kalbininkams, kurie paskutiniosios okupacijos metais nepasidavė spaudimui ir kiek sąlygos leido, šį darbą tęsė.

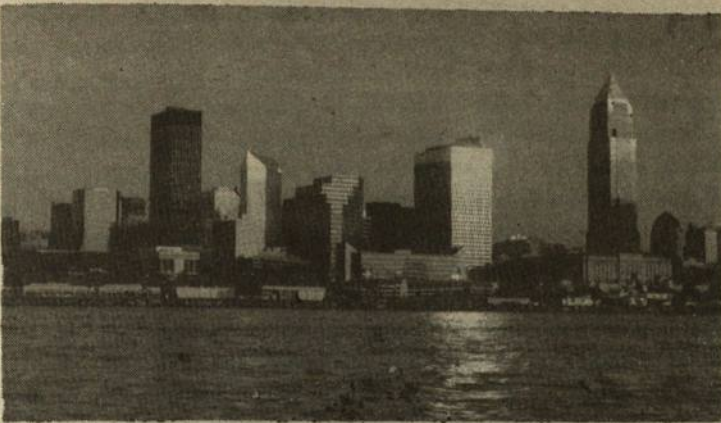
Kalba yra gyva. Gyvi ir kalbininkai. Per laiką pasireiškia įvairios idėjos. Apie 1930 metus buvo sumanyta praveisti mūsų rašybos reformą. Naujoji rašyba nebuvo įvesta, bet faktas, kad rimti kalbininkai dirbo, ruošė reformos projektus, rodo, kad kalba ne matematika – kalbos taisyklių negalima tiksliai nustatyti ir jų per amžius laikytis. Bet kartais

tenka suabejoti ar tie pasikeitimai ne per staigiai vyksta? Nesenai išleistoje antroje Lietuvių Kalbos Žinyno laidoje kaip "dalykinio" laiško pavyzdys atspausdintas kalbininko Balčikonio laiškas. Žinyno redaktoriai, pateikia šį laišką "kaip pavyzdį, priderinę prie dabartinės rašybos". Na, jei Balčikonio laiškas nebesiderina su dabartine rašyba, daug kas turėtų būti atleista mums, jau penkias dešimtis metų gyvenusiems užsienyje.

Lietuvių kalboje, kaip ir daugelyje kitų kalbų, reiškiasi baisi amerikizmo įtaka. Atrodo, kad mūsų kalbininkai stengiasi šią įtaką sušvelninti, bet tai sunkiai sekasi. Linkime jiems sėkmės.

-A.M.

CLEVELANDO ŽINIOS

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE RENGINIŲ KALENDORIUS

2001 m.

• VASARIO 17 d., 6:30 v.v., Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje – "Lietuvos nepriklausomybės šventė". Rengia Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando, skyrius ir LB apylinkės valdyba.

• VASARIO 18 d., Vasario 16-ajai skirtos šventos Mišios 10:30 v.r. Šv. Jurgio parapijoje.

• VASARIO 24 ir 25 dienomis, Moksleivių jaunimui rekolekcijos, Red Oak stovyklavietėje, ruošia Clevelando Maironio ateitininkų kuopa.

• VASARIO 25 d., prieš gavėnia, pusryčiai – Šv. Jurgio parapijos salėje.

• KOVO 3 d. šeštadienį, 6:30 p.p. Dievo Motinos salėje operos solistės A. Stasiūnaitės ir pianistės G.Čepinskaitės koncertas. Rengia R. Bistrickas

• KOVO 10-11 d. – Clevelando ateitininkų "Šeimos šventė" rengia "Ateities" klubas.

• KOVO 18 d. sekmadienį po 10 v. r. Mišių, skautų šventė – "Kaziuko mugė"

• KOVO 25 d. sekmadienį 12 v. p.p. Lietuvių namų akcininkų metinis susirinkimas.

• BALANDŽIO 7d., 6:30 v.v. Clevelando LSK "Žaibo diena 2001" metinis parengimas, Lietuvių namuose.

• BALANDŽIO 7 ir 8 dienomis – Šv. Jurgio parapijos velykinių kepinų pardavimas.

• BALANDŽIO 7 d., 6:30 v.v. Clevelando LSK "Žaibo diena 2001" metinis

parengimas, Lietuvių namuose.

• BALANDŽIO 20.d. – penktadienį, Dievo Motinos salėje įvyks pianistų Sonatos ir Roko Zubovų pavasarinis koncertas. Rengia R. Bistrickas.

• BALANDŽIO 22.d. – 11:30 v.r. "Atvelykio stalias" – Šv. Jurgio parapijos salėje.

• GEGUŽĖS 5 d., šeštadienį 6 v.v. "Exultate" choras ruošia "Dainų vakarą".

• GEGUŽĖS 13 d., 11:30 v.r. "Motinos dienos" pusryčiai – Šv. Jurgio parapijos salėje.

• GEGUŽĖS 28 d., 8:30 v.r. – Prisiminimo dienos (Memorial Day) apeigos, Mišios ir pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje.

• LIEPOS 22 d. 11:30 v.r. – Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

• LAPKRIČIO 11 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

• GRUODŽIO 15-16 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – Bendros Kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

GRIPAS LĖTAI PLINTA

Žiemai įpusėjus gripas iš lėto plinta Cuyahoga apskrityje. Sveikatos įstaigoje buvo užregistruoti 7 nauji susirgimai. Dvi mokyklos – viena Cuyahoga, o kita Lake apskrityje nutraukė pamokas, nes jų moksleiviai neva dėl gripo simptomų neatvyko į

ŽEMĖS DREBĖJIMAS

Sausio 25 d. apie 10 v.v. Ashtabula apskritį sukrėtė triukšmingas žemės drebėjimas, 4.6 stiprumo pagal Richter skalę. Jį sekė 12:38 v. ryto silpnėsnis pakartotinis sukrėtimas (aftershock). Vietinė policija sulaukė iki 1,000 gyventojų telefono paskambinimų.

Drebėjimo epicentras buvo Erie ežere, 10 mylių į šiaurės-vakarų nuo Ashtabula miesto. Taip informavo Tautinis žemės drebėjimų centras iš Golden, Colorado. Tas drebėjimas buvo jaučiamas rytiniame Clevelande ir net Toronto mieste, Kanadoje. Ashtabula priemiestyje nuo sukrėtimo pabiro indai iš lentynų, o Orchard Str. prakiuro dujų tiekimo vamzdis. Greit atvyko ugniagesiai, o dujų tiekimo bendrovės tarnautojai spėjo greit išjungti dujų tiekimą į tą apylinkę. Apie 40 namų ten iki sekančio ryto buvo be dujų tiekimo.

Žemės drebėjimai prasidėdavo ydosė (faults) apie 5,000 pėdų gilumoje. Šiaurės-rytų Ohio srityje nuo 1836 m. iki šiol buvo užregistruoti virš 20-ties žemės drebėjimų. Smarkiausias buvo Lake apskrityje 1986 metais, siekęs 5.0 stiprumo. 1998 m. rugsėjo mėn. 5.2 stiprumo žemės drebėjimas sukrėtė Pensilvanijos pasienį.

Ger.J.

ŠV. JURGIO PARAPIJOJE

Sausio mėnesio Šv. Jurgio Parapijos Tarybos posėdyje Tarybos pareigūnais 2001 metams buvo

Ger.J.

išrinkti: Pirmininkas – Dovydas Rubinski, Vicepirmininkas – Stephen Kristoff, Sekretorė – Virginija Rubinski ir Izdininkas – Algirdas Matulionis. Tame posėdyje buvo patvirtintas šių metų Parapijos veiklos tvarkaraštis.

Vasario 13 d. Šv. Jurgio Parapijos priežiūros komitetas susitiks su vyskupu Ant. Pilla ir aptars Jurginės pastatų reikalus – ar juos taisyti, atnaujinti, atstatyti, o gal kitur perkelti šią parapiją.

Mums buvo liūdna sužinoti apie prelato Aleksandro Goldikovskio mirtį. Prieš mirtį jis buvo seniausias Clevelando vyskupijos kunigas. Nuo 1954 m. sausio mėn, iki 1959 m. lapkričio mėn. jis buvo Šv. Jurgio Parapijos klebono padėjėjas. Jo apaštalavimas pasižymėjo dvasiniu atsidavimu ir pasiaukojimu. Išėjęs pensiją jis pasišventė paramai Latvijos Katalikų Bažnyčiai. Jis kilniai talkininkavo daugeliui Clevelando parapijų. Jurginėje Valančiaus lietuviškos mokyklos mokinių vadintas "Father Goldie", buvo mielas susitikti, linksmas, jautrus žmogus, kuris visados gerai apie kiekvieną atsiliepdavo. Mes jo pasigesime.

Tegyvena jis amžinai Prisikėlimo džiaugsme.

Ger.J.

CLEVELANDO MUZIEJAI

Dailės muziejuje (Cleveland Museum of Art) 11150 East Blvd. šiuo metu galite gėrėtis parodomis: iki kovo 14 d. – "Body /Culture/Spirit", Maria Magdalena Campos-Pons fotografijos; iki gegužės 23 d. – "American space: Landscape Photography, 1900-1950 m."

Gamtos muziejuje (Cleveland Museum of Natural History) I Wade Oval, įdomios parodos: iki vasario 25 d. "Of Myth & Memory: Paiute & Shoshone Baskets of Owens Valley"; iki kovo 18 d. – "Rare Glimpses of Nature", Wayne Mozorow 30 Šiaurės-rytų Ohio gamtos vaizdų.

Šeštadienį ir sekmadienį 1:30-3:30 val.p.p. gyvulių demonstravimas. Astrominė observatorija iki gegužės mėn. atdara trečiadienį nuo 8:30 v.r. iki 10 v.v.

Ger.J.

**KOLDŪNAI
MĖSOS, VARŠKĖS,
GRYBŲ
SKAMBINKIT:
JODI APANAČIUS
Tel. (216) 531-6995**

Algis Širvaitis & Associates

advokatų įstaiga (Cleveland, OH) ieško lietuviškos, mokančios anglų ir lietuvių kalbas. Pageidautinas supratimas apie kompiuterį ir bendrą įstaigos darbą. Kandidatė bus išmokyta atlikti teisinės asistentės pareigas. Darbo valandos – pagal susitarimą. Visi įprasti apdraudimai ir t.t. yra mūsų apmokami.

Skambinkite: (216) 692-1222

arba rašykite advokatui Algiui Širvaitiui:
880 East 185th Street, Cleveland, OH., 44119

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIŲNĖS | LIETUVA – 2001

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Zvirblienė

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - Įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119 2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(216) 486-2530 (440) 473-2530

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street: Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
telkdanti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

DIRVOS 85-ERIŲ METŲ SUKAKTUVINIS TORTAS

Teresė Paškonytė prie "Dirvos" sukaktuvinio torto
Clevelande suruoštame "Spaudos Baliuje".

E. Klimo nuotrauka

"DIRVOS" 85-erių metų sukakties proga Amerikos
Lietuvių Tautinės Sąjungos ir Vilties dr-jos paskelbto vajeaus
aukotojai:

Kazys Rožanskas.....\$500
Tauragės klubas, Chicago, IL.....\$100.

"DIRVAI" AUKOJO:

A.Sutkus, Beverly Sh., IN 100	K.Biliūnas, Wlwk., OH 15
I.Vileniškis, Wayland, MA . 75	M.Miškinis, Orchard L., MI 15
St.Lazdinis, Euclid, OH 50	J.Rasas, Las Vegas, NV 15
Z.Obelenis, Russell, OH 50	V.Šeštokas, Los Angeles CA 15
Z.Janušis, Livonia, MI 25	V.Varneckas, Waterbury CT 15
V.Šilas, Chicago IL 20	I.Juodišius, Clev., OH 10

• PERNAI BEVEIK KETVIRTA- DALIU SUMAŽĖJO SIENOS PAŽEIDIMŲ

Vilnius, sausio 31 d.
(BNS). Praėjusiais metais
23 proc. sumažėjo valsty-
bės sienos pažeidimų. Tai
konstatuota trečiadienį Ig-
nalinoje vykstančiame pa-
sienio policijos vadovybės
ir padalinių vadų ataskaiti-
niame pasitarime, pranešė
Pasienio policijos depar-
tamentas. Pasak prane-
šimo, tam įtakos turėjo
šiuo metu vykdomas inten-
syvus rytinių Lietuvos sie-
nų apsaugos stiprinimas,
naujų techninių priemonių
diegimas, tarnybos organi-
zavimo tobulinimas..

• SEIME SU- DARYTA DARBO GRUPĖ RENGS VAL- STYBĖS TAR- NAUTOJŲ ETIKOS TAISYKLES

Vilnius, sausio 31 d.
(BNS). Seimo pirmininko
Artūro Paulausko inicia-
tyva trečiadienį Seimo
valdyba sudarė darbo gru-
pę, kuriai pavesta sukurti
valstybės politikų ir vals-
tybės tarnautojų etikos
principus bei taisykles.
Darbo grupė iki kovo 2
dienos turi sukurti valsty-
bės politikų ir valstybės

tarnautojų etikos principus,
kurių pagrindu bus pa-
rengtas ir Valstybės tar-
nautojų Etikos kodeksas,
pranešė Seimo pirmininko
atstovas spaudai. Darbo
grupei vadovauja Seimo
pirmininkas A. Paulauskas.
"Priežasčių korupcijai
klestėti atsiranda, kai nėra
aiškos ir skaidrios valsty-
bės tarnautojų elgesio tai-
syklių ir principų sistemos
bei jų veiksmingos kon-
trolės. Šiuo metu nėra aiš-
kiai reglamentuota, kada
pareigūnas nusižengė eti-
kos normoms ir kaip už tai
jis turi būti baudžiamas",
teigė A. Paulauskas. Jis
pabrėžė, kad dabar iškilusios
problemos dažniausiai
sprendžiamos tik pareiš-
kiant nuomonę arba pa-
mąstant apie etiškumą,
nors tai turėtų būti aiškiai
išdėstyta Valstybės tar-
nautojų Etikos kodekse.
"Akivaizdu, kad būtina ji
kuo greičiau parengti ir
priimti. Valstybės tarnau-
tojų Etikos kodekse turėtų
atsispindėti etikos principų
sistema, jos kontrolė ir nu-
sižengusių žmonių atsaka-
komybė", sakė A. Pau-
lauskas.

• SEIMO PIRMIN- INKAS PRAŠO IN- FORMACIJOS APIE KEMPINIGĖS PRO- FILAKTIKĄ LIETU- VOJE

Vilnius, vasario 2 d.
(BNS). Seimo pirmininkas
Artūras Paulauskas krei-
pėsi į žemės ūkio ministrą
Kęstutį Kristinaitį, prašy-
damas informuoti, kokių
profilaktinių priemonių
imamasi, kad būtų išvengta
visuomenėje vis plačiau
aptariamų pavojingų gy-
vulių ligos - spongiformi-
nės encefalopatijos (kem-

pinligės) - galimo papli-
timo Lietuvoje. Kaip penk-
tadienį pranešė Seimo
pirmininko atstovas spau-
dai, A. Paulauskas paprašė
žemės ūkio ministrą pla-
čiau informuoti visuo-
menę, kaip Lietuvos var-
totojai ir rinka apsaugomi
nuo potencialiai pavojin-
gos produkcijos įvežimo iš
tų Vakarų valstybių, ku-
riose smegenų kempinligės
atvejų yra registruojama
daugiausiai. Lietuvoje dar
nėra nustatyta nė vieno
galvijų spongiforminės en-
cefalopatijos (kempinligės)
atvejo, tačiau specialistai
neatmeta galimybės, kad ši
liga šalyje gali atsirasti.

• KLAIPĖDOJE SUOMIAI ATNAUJINO VIEŠBUTĮ

Norvegų viešbutį
Klaipėdoje pagal lietuvių
patikslintas švedų archi-
tektų idėjas atnaujino
suomiai. Sovietmečiu uos-
tamiestyje stovėjusio vieš-
bučio "Pamarys" vietoje
iškilio rekonstruotas mo-
dernus viešbutis "Radisson
SAS". Pastato savininkai
igyvendino miesto savi-
valdybės pageidavimą -
"Radisson SAS" kol kas
vienintelis viešbutis uos-
tamiestyje, kurio interjere
panaudota marinistinė atri-
butika.. LR

• NEDARBAS LIE- TUVOJE PASIEKĖ NAUJĄ REKORDĄ

Vilnius, vasario 2 d.
(BNS). Nedarbas Lietu-
voje sausio mėnesį išaugo
dar 0,5 punkto ir pasiekė
naują rekordą - 13,1 proc.,
pranešė Lietuvos darbo
birža. Tai didžiausias kada
nors šalyje buvęs nedarbo
lygis.

BNS ir kitas žinias siunčia
Lietuvių Grįžimo į Tėvynę
Informacijos Centras

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST A R FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports * visas * prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS!

KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ!

TELEFONAS 216.481.6677 < E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th. STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: Antradienį, Trečiadienį

Ir Ketvirtadienį-----9:00v.r. - 4:00p.p.

Penktadienį-----9:00v.r. - 6:00p.p.

Šeštadienį-----9:00v.r. - 12:00p.p.

Sekmadienį parapijoje--11:00v.r. - 12:00p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000, YRA APDRAUSTA (NCUA)